

samk

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

ELINA NAARALAINEN

Scandic Hotelsin yhdyskuntajätehuol- lon velvoitteet

LIIKETALouden TUTKINTO-OHJELMA
2022

Tekijä Naaralainen, Elina	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä 04 2022
	Sivumäärä 57	Julkaisun kieli Suomi
Julkaisun nimi Scandic Hotelsin yhdyskuntajätehuollon velvoitteet		
Tutkinto-ohjelma Liiketalouden koulutusohjelma		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli selventää pohjoismaalaisen hotelliketju Scandic Hotelsin yhdyskuntajätteiden jätehuoltoon liittyviä velvoitteita jätelain uudistuksen myötä. Jätelain 646/2011 uudistuminen sekä kokonaan uusi laki jätelain muuttamisesta 714/2021 astuivat voimaan vuonna 2021. Aihe tutkimukselle oli erittäin ajankohtainen, sillä jätehuollon, kiertotalouden ja kestävän kehityksen tärkeyttä, kiireellisyyttä sekä sen merkitystä korostetaan yhteiskunnassa tällä hetkellä laajalti. Opinnäytetyössä keskityttiin seka-, bio-, paperi-, pahvi-, muovi- ja metalli- ja lasijätteisiin ja työn tarkoitus oli vastata kysymykseen, että mitä velvoitteita Scandic Hotelsilla on näihin jättejakeisiin liittyen. Yrityksien jätehuollon velvoitteisiin liittyy myös työturvallisuus ja sen järjestäminen, jota työssä selvennettiin jätehuollon ja jätelain uudistuksen lisäksi.</p> <p>Opinnäytetyön raameina oli Scandic Hotelsin toiminta ja työssä otettiin huomioon jätelain uudistuksen taustat, kirjoitettu laki sekä sitä kautta säädetyt erilaiset asetukset. Tutkimustyö oli monitieteellinen tutkimus, sillä tutkimusote oli kvalitatiivinen ja menetelmä oli empiirinen oikeustutkimus. Tutkimusnäkökulma oli kuitenkin käytännönläheinen ja tutkimuksessa selvitettiin useita eri toimintatapoja, miten jätehuollon velvoitteisiin pystytään vastaamaan sekä miten kestävää kehitystä voi yrityksessä edistää.</p> <p>Johtopäätöksenä todettiin, että jätehuoltovelvoitteisiin vastaaminen edellyttää jätehuoltoon ja turvallisuuteen monipuolista panostusta sekä eri osa-alueiden organisoitua, suunnitelmallisuutta ja käytännön toteutusta. Tutkimuksesta selviää, että yhdyskuntajätehuollon velvoitteisiin vastaaminen vaatii uusia toimintamalleja sekä innovatiivisia ratkaisuja jätteen tuottajalta sekä yhteistyökumppaneilta. Lopputuloksena tämä työ oli ajankohtaisia jätehuoltovelvoitteita koskeva ruohonjuuritasoinen selvitys yhdyskuntajätteisiin liittyen, jonka avulla Scandic Hotels pystyy kehittämään jätehuoltoaan, kiertotalouttaan sekä turvallisuuttaan.</p>		
Avainsanat yhdyskuntajäte, jätehuolto, jätteiden lajittelu- ja kierrätys, kierrätystavoitteet, kiertotalous, erilliskeräysvelvoitteet, työturvallisuus		

Author Naaralainen, Elina	Type of Publication Bachelor's thesis	Date 04 2022
	Number of pages 57	Language of publication: Finnish
Title of publication Scandic Hotels' municipal waste management obligations		
Degree program Bachelor of Business Administration		
Abstract <p>The aim of the thesis was to clarify the obligations of Scandic Hotels, a Nordic hotel chain, related to the management of municipal waste because of the reform of the Waste Act. The reform of the Waste Act 646/2011 and the completely new Act amending the Waste Act 714/2021 entered into force in 2021. The subject for research was very topical, as the importance, urgency and importance of the waste management, circular economy and sustainable development are currently widely emphasized in society. The thesis focused on mixed, bio, paper, cardboard, plastic and metal and glass waste, and the purpose of the work was to answer the question of what obligations Scandic Hotels has in relation to these waste fractions. Companies' obligations in waste management also include occupational safety and its organization, which was clarified in the work in addition to the reform of the Waste Management and Waste Act.</p> <p>The thesis was framed by Scandic Hotels' operations, and the work considered the background to the reform of the Waste Act, the written act and the various regulations thus enacted. The research was a multidisciplinary study, as the research approach was qualitative, and the research method was empirical legal research. However, the research aspect was practical, and the study examined several different ways of working, how to meet waste management obligations and how to promote sustainable development in the company.</p> <p>In conclusion, it was concluded that responding to waste management obligations requires a diversified investment in waste management and safety, as well as the organization, planning and practical implementation of different areas. The thesis shows that responding to the obligations of joint municipal waste management requires new operating models and innovative solutions from the waste producer and partners. As a result, this work was a grassroots-level study of current waste management obligations in connection with municipal waste, which enables Scandic Hotels to develop its waste management, circular economy, and safety.</p>		
Keywords municipal waste, waste management, waste sorting and recycling, recycling targets, circular economy, separate collection obligations, occupational safety		

ALKUSANAT

Puhdas maapallo seuraaville sukupolville ja ympäristötavoitteet tuleville vuosille ovat ajankohtainen aihe, joka koskettaa ja puhututtaa koko maailmaa. Tämän tutkimuksen avulla pääsin tutustumaan ja selventämään nykyistä jätehuoltosäätelyä yritystoimintaan liittyen. Haluankin kiittää Scandic Hotelsia ja hankintakoordinaattori ja vastuullisuusasiantuntija Henna Kokkoa, jotka toimivat opinnäytetyöni toimeksiantajana sekä työni yhteyshenkilönä.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	10
2 SCANDIC HOTELS LYHYESTI	11
3 OPINNÄYTETYÖONGELMA JA TUTKIMUSMENETELMÄ	12
3.1 Oikeuslähteet	13
3.2 Työn teoreettinen viitekehys	14
4 EU-DIREKTIIVI JÄTELAIN UUDISTAMISEN TAUSTALLA	15
5 KANSALLINEN LAINSÄÄDÄNTÖ	16
5.1 Jätesäädökset	16
5.2 Lakiuudistus	18
6 HALLITUSOHJELMAN TAVOITTEET	19
7 YHDYSKUNTAJÄTE.....	21
8 KIERTOTALOUS	23
8.1 Luonnon varojen käyttö	25
8.2 Kiertotalouden edistäminen ja viestintä	26
9 KIERRÄTYSTAVOITTEET JA ERILLISKERÄYS	27
9.1 Yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteet	27
9.2 Jätteiden hyödyntäminen.....	28
9.3 Erilliskeräysvelvoitteet.....	30
10 JÄTTEIDEN KIERRÄTYS	32
10.1 Sekajäte	32
10.2 Biojäte	34
10.2.1 Elintarvikejätteen määritelmä	35
10.2.2 Ruokahävikki	36
10.2.3 Hävikin vähentäminen	38
10.3 Lasijäte	40
10.4 Metallijäte	40
10.5 Muovijäte	41
10.6 Paperijäte.....	42
10.7 Pahvi- ja kartonkijäte	43

11 NYKYTEKNOLOGIA KIERRÄTYKSEN TUKENA	43
12 RAPORTOINTI	44
12.1 Jätteiden raportointi.....	45
12.2 Elintarvikejätteen raportointi	47
13 TURVALLISUUS	48
13.1 Työturvallisuuslaki 738/2002.....	48
13.2 Työturvallisuuden oikeuskäytäntö	50
13.3 Valtioneuvoston asetukset jätteen keräyksestä	51
14 VASTUULLISUUS	52
14.1 Vastuullisuusteot osana päivittäistä tekemistä	52
14.2 Scandic Hotelsin vastuullisuustoimet	54
15 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	55
16 YHTEENVETO	56
LÄHTEET	

KESKEISIMMÄT KÄSITTEET

Jätteen keräyksellä tarkoitetaan jätteen kokoamista vastaanottoaikaan omatoimista käsittelyä varten tai jätteen kuljettamiseksi käsittelyyn, mukaan lukien alustava jätteiden lajittelu tai tilapäinen varastointi. (Laki jätelain muuttamisesta, 6 § 1 mom. 17 kohta).

Jätteen erilliskeräyksellä tarkoitetaan jätteen keräystä siten, että erilaiset jätteet pidetään toisistaan erillään uudelleenkäytön valmistelun, kierrätyksen tai muun hyödyntämisen helpottamiseksi (Laki jätelain muuttamisesta, 6 § 1 mom. 18 kohta).

Jätteen kierrätyksellä tarkoitetaan toimintaa, jossa jäte valmistetaan esimerkiksi tuotteeksi, aineeksi tai materiaaliksi uudestaan alkuperäiseen tai muuhun tarkoitukseen eli kierrätyksenä ei pidetä jätteen hyödyntämistä energiana tai jätteen valmistamista polttoaineeksi (Laki jätelain muuttamisesta, 6 § 1 mom. 22 kohta).

Materiaalina hyödyntämisellä tarkoitetaan muunlaista jätteen hyödyntämistä kuin hyödyntämistä energiana, valmistamista polttoaineeksi tai energianlähteenä muulla tavalla käytettäväksi materiaaliksi (Laki jätelain muuttamisesta, 6 § 1 mom. 24 kohta).

Jätteen hyödyntämisellä tarkoitetaan, että toiminnan tuloksena jäte hyödynnetään esimerkiksi tuotantolaitoksessa siten, että sillä voidaan korvata valmistuksessa kyseiseen tarkoitukseen muutoin käytettäviä neitseellisiä aineita (Laki jätelain muuttamisesta, 6 § 1 mom. 23 kohta).

EU-direktiivin mukaan yhdyskuntajätteellä tarkoitetaan kotitalouksien sekajätettä ja erilliskerättyä bio-, lasi-, metalli-, muovi-, paperi- ja kartonkijätettä. Näiden lisäksi vielä puu, tekstiilit, pakkaukset, sähkö- ja elektroniikkalaiteromu, käytetyt paristot, akut, patjat ja huonekalut sekä myös muista lähteistä peräisin oleva sekajäte ja erilliskerätty jäte luokitellaan yhdyskuntajätteeksi, kun tällainen jäte on luonteeltaan ja koostumukseltaan samankaltainen kuin kotitalouksista peräisin oleva jäte. (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2018/851/EU, s. 12.)

Sekajätettä eli kierrätyskelvotonta jätettä ovat esimerkiksi hygieniatuotteet ja muovitavarat, jotka eivät kelpaa kierrätykseen (esimerkiksi vaahtomuovi), monenlaiset tekstiilit kuten rikkiäiset vaatteet ja asusteet, nahka ja kumi sekä myös pehmustetut tekstiilit kuten täkit ja tyynyt, pienet matot, lasitavarat (esimerkiksi juomalasit ja peilit), posliini (on savituote ja ei kuulu lasinkeräykseen), keramiikka, hehku- ja halogeenilamput ja sulakkeet, pölynimuripussit sekä jäähtynyt tuhka ja tupakantumpit (HSY, 2022).

Laissa biojätteellä tarkoitetaan biologisesti hajoavaa elintarvike- ja keittiöjätettä (Laki jätelain muuttamisesta, 6 § 1 mom. 6 kohta). Biojätteeseen voi laittaa esimerkiksi hedelmien ja vihannesten kuoret, ruoan tähteet, kalanruodot ja luut, jähmettyneet rasvat (nestemäiset rasvat ja öljyt kuuluvat sekajätteeseen tiiviissä suljetussa pakkauksessa) kahvin ja teen porot, teepussit ja suodatinpaperit, kasvinosat ja kuihtuneet kukat ilman multaa, talouspaperit sekä lautasliinat. (HSY, 2022.)

Lasijätettä ovat erilaiset ja eriväriset lasipakkaukset eli pullot ja purkit ilman korkkeja ja kansia, pois lukien kuitenkin pantilliset lasipullot, jotka palautetaan erikseen (HSY, 2022).

Pienmetallijätettä ovat puhtaat metalliset pakkaukset kuten säilyke- ja juomatölkit, alumiinivuoat ja -foliot, metallikannet ja -korkit, tuikkukynttilöiden metallikuoret, tyhjäjät ja kuivat maalipurkit, tyhjä aerosolipurkit sekä muut pienet metalliesineet (HSY, 2022).

Likaisten pakkausmuovien lisäksi muovijätettä ovat LDPE-muovit (matalatiheyksinen polyeteeni) eli värilliset ja kirkkaat pehmeät muovit, PE-pakkaukset (polyeteeni) eli esimerkiksi läpinäkyvät muovipussit (kalvot), likaiset kovamuovit kuten kanisterit ja tynnyrit sekä LLDPE-muovi eli ns. venyvä muovikalvo, jota käytetään tuotteiden paketointiin kuljetusta varten. Kovat ja lujat PVC-muovit (Polyvinyylikloridi) eli tyypillisesti esimerkiksi pressut, maksukortit, muovimatot ovat muovinkierrätykseen kelpaamatonta jätettä, jotka kuuluvat sekajätteeseen. (Lassila & Tikanoja, 2022; Stena Recycling, 2022.)

Paperijätettä ovat kaikki puhtaat ja kuivat postilaatikosta tulevat paperit sekä lisäksi myös kirjoitus- ja tulostuspaperit. Paperinkeräykseen ei saa laittaa märkiä tai likaisia papereita, pahvia tai kartonkia, ruskeita papereita tai paperikasseja, muovivaahapaperia tai voimakkaasti värjättyä paperia kuten lahjapaperia (HSY, 2022).

Pahvijätteenä kuuluvat ruskeat pahvilaatitot sekä aaltopahvi. Kartonkijätteenä kuuluvat nestepakkaukset esimerkiksi maito- ja mehutölkit, kartonkipakkaukset kuten muro- ja keksipakkaukset, leivoslaatitot ja munakennot, puhtaat sokeri- ja jauhopussit, muovipinnoitetut käärepaperit, kuten kopiopaperin kääreet sekä paperikassit. (Mustankorkea, 2022.)

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä selvitän Scandic Hotelsin jätehuolto- ja kierrätysvelvoitteita yhdyskuntajätteen seka-, bio-, paperi-, pahvi-, muovi- ja metalli- ja lasijätteisiin liittyen. Jätelaki 646/2011 (jäljempänä jätelaki) uudistui vuonna 2021 sekä kokonaan uusi laki jätelain muuttamisesta 714/2021 (jäljempänä laki jätelain muuttamisesta) astui voimaan 19. heinäkuuta 2021. Aihe on siten erittäin ajankohtainen ja tämän opinnäytetyön tarkoitus onkin vastata kysymykseen, että mitä jätehuoltovelvoitteita Scandic Hotelsilla on jätelain kokonaisuudistuksen myötä.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi jätelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta selvennetään uuden lain yritysvaikutuksista, että se sisältää laajan kirjon erilaisia kirjauksia, joiden vaikutukset kohdistuvat tavalla tai toisella suureen osaan Suomen yrityksistä. Sen keskeisimmät vaikutukset liittyvät liiketoiminta- ja innovaatiomahdollisuuksien kehittymiseen sekä yritysten hallinnolliseen taakkaan tai muuhun sääntelyn aiheuttamaan taakkaan. Vaikutukset aiheutuvat paljolti jätteen kierrätys- ja erilliskeräysvaatimuksista sekä liittyen selvillä olon, kirjanpidon ja tietojen antamisvelvoitteiden lisääntymisestä. (HE 40/2021, 4.2.5.)

Opinnäytetyön lopputuloksena syntyy ajankohtaisia jätehuoltovelvoitteita koskeva selvitys yhdyskuntajätteeseen liittyen, josta toivon olevan hyötyä Scandic Hotelssille kierotaloutta kehittämään sekä ylipäätään selventämään lakiuudistuksesta tulleita muutoksia ruohonjuuritasolla. Tämä opinnäytetyö käsittelee jätehuoltovelvoitteita Suomen jätelain ja asetusten näkökulmasta, eikä tämä työ sinällään kata kuvaamaan koko Scandic Hotels ketjun jätehuoltoa koskevia velvoitteita. Opinnäytetyössä en myöskään käsittele kaikkia jätteitä, mitä Scandicista syntyy, vaan keskityn pelkästään aiemmin mainitsemiini yhdyskuntajätteisiin. Tässä työssä käsiteltävissä tiedoissa liittyen Scandicin jätemääriin sekä hyödyntämisasteisiin, on otettu huomioon kaikki Suomen Scandic hotellit, lukuun ottamatta kuitenkin 13 hotellia, joiden jätteet ovat osana isomman kiinteistön jätehuoltoa. Näiden hotellien vuokrasopimuksessa on sovittu, että

hotellin jätteet menevät kiinteistönomistajien jäteastioihin, jolloin pelkästään Scandic Hotelsin jätteistä ei ole tietoa saatavissa. Näitä ovat yleensä esimerkiksi kauppakeskusten yhteydessä olevat hotellit.

Opinnäytetyön alkuun kerron lyhyesti toimeksiantajasta, opinnäytetyön ongelmasta, oikeuslähdeopista sekä työssä käytettävästä tutkimusmenetelmästä. Varsinainen työ alkaa EU-direktiivin selventämisellä, joka on ollut koko lakiuudistuksen taustalla, jonka jälkeen siirryn selventämään kansallista lainsäädäntöä, sen uudistamista sekä jätehuoltoon liittyviä peruskäsitteitä. Tämän jälkeen avaan nykyisen hallitusohjelman tavoitteita sekä Suomen tulevaisuuden kiertotalousvisiota ja kerron ylipäätään yhdyskuntajätteestä sekä yleisesti kiertotaloudesta, luonnon varojen käytöstä sekä kiertotalouden viestimisestä. Sitten kerron jäteasetuksen kierrätystavoitteista, Scandicissa syntyneistä yhdyskuntajätteistä vuonna 2021 sekä erilliskeräysvelvoitteista. Kappaleessa kymmenen selvennän tarkemmin jätteiden lajittelua ja jätteiden kierrätys- ja uusiokäytön mahdollisuuksia sekä kerron ruokahävikin torjumisesta. Näiden kappaleiden jälkeen kerron nykyteknologian tuomista mahdollisuuksista kiertotalouteen liittyen, uusista raportointivelvoitteista, jätehuoltoon liittyvästä turvallisuudesta sekä yrityksen vastuullisuudesta. Työn lopussa on johtopäätökset, yhteenveto sekä lähdeluettelo.

2 SCANDIC HOTELS LYHYESTI

Scandic Hotels on pohjoismaiden suurin hotelliketju, jolla on yli 280 hotellia yhteensä 6 eri maassa, Ruotsissa, Suomessa, Norjassa, Tanskassa, Saksassa ja Puolassa. Hotelleja on yhteensä 130 paikkakunnalla, noin 58 000 huonetta ja työntekijöitä yhteensä kaikissa maissa on yli 10 000. Suomessa Scandic Hotels Oy:n hotelleja on noin 70 kappaletta, joiden liikevaihto oli yhteensä vuonna 2020 158,6 miljoonaa euroa ja se työllisti 994 henkeä. Koronan vuoksi vuonna 2020 liikevaihto oli kuitenkin normaalia pienempi ja esimerkiksi vuonna 2019 liikevaihto oli 422,1 miljoonaa euroa ja vuonna 2018 liikevaihto oli 282 miljoonaa euroa. Ylipäätään noin 70 % prosenttia koko Scandicin liikevaihdosta tulee majoituksesta ja noin 30 % ruoka- ja juomatoiminnasta sekä konferensseista. Scandicin liikeideana on tarjota asiakkailleen parhaan mahdollisen

hotellikokemuksen kehittämällä jatkuvasti konseptiaan sekä tarjoamalla kaikkia palveluitaan eli majoitusta, ruokailua sekä kokousta vastuullisesti. (Kokko, 2022; Scandic, 2022.)

Scandic tukee YK:n kestävän kehityksen tavoitteita ja on sitoutunut noudattamaan erilaisia vastuullisuustavoitteita liittyen ympäristöön, työelämään, ihmisoikeuksiin ja lahjonnan vastaiseen toimintaan. Scandicilla on näihin liittyen neljä nimettyä päätaavoitetta, joista yksi on jätteen määrän vähentäminen ja kierrättäminen. Koko Scandic-ketjun hotelleista 77 % on ympäristösertifioituja, joka tarkoittaa pohjoismaissa Joutsenmerkkiä. Joutsenmerkityissä hotelleissa muun muassa jätteet lajitellaan, niiden määrää vähennetään ja jätteet kierrätetään mahdollisuuksien mukaan sekä lisäksi kertakäyttötuotteita vältetään ja ruoassa suositaan reilun kaupan tuotteita, luomua sekä kasvis- ja lähiruokaa. (Scandic, 2022.)

3 OPINNÄYTETYÖONGELMA JA TUTKIMUSMENETELMÄ

Tässä työssä käytettävä menetelmä on monitieteellinen tutkimus, sillä tutkimusote on laadullinen eli kvalitatiivinen ja tutkiessani oikeudellista ilmiötä, tulee kyseeseen myös empiirinen oikeustutkimus. (Lindfors, 2004, s. 14–15). Laadullinen tutkimusote on erityisen hyödyllinen sellaisten ilmiöiden tutkimisessa, joissa pyritään tutkittavien ilmiöiden ymmärtämiseen (Lindfors, 2004, s. 17–18). Opinnäytetyön ongelma on jätehuoltovelvoitteiden selventäminen eli tutkimusongelma liittyy olennaisesti lainsäädäntöön. Opinnäytetyössä lainsäädännön vaikutusten arviointia tapahtuu, kun oikeudellista informaatiota kirjoittaa selkokielisesti ja peilaa tätä ymmärrettyä asiaa käytäntöön (Lindfors, 2004, s. 82). Työn empiirinen lähestymistapa oikeuteen tarkoittaa tapaa tarkastella oikeutta niin sanotusti ulkoa päin eli toisin kuin lainoppi, empiirinen tutkimus ei ota kantaa siihen, miten oikeusnormeja pitäisi tulkita. Empiirinen tieto ei silti ole täysin irrallista lainopista tai oikeustieteen teoriasta ja tällaisessa tutkimuksessa voidaan lähestyä oikeutta monin eri tavoin. (Nieminen & Lähtenmäki, 2021.)

Empiirisesti suuntautunut oikeustutkija on kiinnostunut työssään esimerkiksi siitä, millaisia ympäristöllisiä tai muita yhteiskunnallisilla vaikutuksia oikeusnormeilla ja oikeudellisilla käytännöillä on, miten käytännöt muuttuvat ja miksi (Nieminen & Lähteenmäki, 2021). Empiiristä oikeustutkimusta tarvitaan myös käytännön näkökulman vuoksi, sillä on tärkeää tietää, miten oikeusjärjestys toimii todellisuudessa, miten lainsäädäntö toteutuu käytännössä tai millaisia vaikutuksia lainsäädäntöuudistuksilla on ja miten tuomioistuimet siten ratkaisujaan tekevät. Ylipäätään oikeusjärjestyksestä on tärkeää saada tietoa toiminnan käytännön kannalta, sillä oikeusjärjestyksen avulla puututaan moniin ihmisten ja yritysten oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Oikeusjärjestyksellä vaikutetaan voimakkaasti kaikkien elämään, joten on välttämätöntäkin ymmärtää järjestelmän toiminta sekä vaikutusten laajuus ihan ruohonjuuritasolla. (Lindfors, 2004, s. 12.)

3.1 Oikeuslähteet

Oikeustiede perustuu aina oikeuslähteisiin sekä niiden asianmukaiseen käyttöön. Oikeuslähteiden käyttöä ohjaa oikeuslähdeoppi, jossa määritellään muun muassa, mitä oikeuslähteitä on käytettävä tai sallittua käyttää sekä eri oikeuslähteiden painoarvo ja niiden keskinäinen etusijajärjestys. Oikeuslähde on juridisen päätöksenteon perustana viranomaisten toiminnassa ja tuomioistuinten ratkaisutoiminnassa, mutta myös oikeustieteellisen tutkimuksen perustana. Oikeuslähdeopin mukaan alemman asteinen säädös ei saa olla ristiriidassa ylemmän asteisen säädöksen kanssa eli esimerkiksi ylikansallinen lainsäädäntö ja EU:n lainsäädäntö menee Suomen kansallisen lainsäädännön edelle. (Eduskunta, 2022.)

Oikeuslähteet jaetaan niiden velvoittavuuden perusteella vahvasti velvoittaviin eli pakollisiin, heikosti velvoittaviin sekä sallittuihin oikeuslähteisiin. Keskeisin oikeuslähde on kirjoitettu Suomen laki, jolla on vahva velvoittavuus ja lähtökohta oikeudellisessa päätöksenteossa. Kirjoitetulla lailla tarkoitetaan myös lain valtuutuksen nojalla annettuja alemman asteisia säädöksiä eli ennen kaikkea lain nojalla annettuja erilaisia asetuksia, päätöksiä, määräyksiä ja ohjeita. Vahva velvoittavuus tarkoittaa käytännössä sitä, että viranomaisen ja tuomioistuimen tulee aina perustaa ratkaisunsa lainsäädäntöön tai sen nojalla annettuun säädökseen. Vahvasti velvoittavia säädöksiä on

myös kansallisen lainsäädännön lisäksi eurooppaoikeudelliset säädökset, joihin Suomi on sitoutunut, eli Euroopan unionin perussopimukset, EU-asetukset ja direktiivit sekä muut mahdolliset valtioiden väliset kansainväliset sopimukset. (Eduskunta, 2022; Määttä, 2018, s. 9.)

Vahvasti velvoittavien oikeuslähteiden lisäksi tärkeitä oikeuslähteitä ovat heikosti velvoittavat oikeuslähteet eli esimerkiksi lakien valmisteluaineistot. Näistä heikosti velvoittavista oikeuslähteistä, kuten esimerkiksi hallituksen esityksistä, käy lainsäätäjän tarkoitus parhaiten esille. Lainsoveltajan on siis tunnettava lainvalmisteluaineisto sekä ennakkoratkaisut ja otettava ne huomioon päätöksiä tehdessään. Vahvasti ja heikosti velvoittavien oikeuslähteiden lisäksi lainsoveltaja saa käyttää ratkaisunsa perusteena myös muuta aineistoa eli muita sallittuja oikeuslähteitä, kuten esimerkiksi oikeuskirjallisuutta, ministeriöiden antamia ohjeita ja oppaita sekä muitakin tuomioistuinratkaisuja kuin korkeimpien oikeuksien ratkaisuja. (Eduskunta, 2022; Määttä, 2018, s. 9–10.)

3.2 Työn teoreettinen viitekehys

Opinnäytetyön raameina on Scandic Hotelsin toiminta ja tämän tutkimuksen teoreettinen osa koostuu monipuolisesti erilaisista oikeuslähteistä. Teoria perustuu EU-direktiiviin, kansalliseen jätelainsäädäntöön sekä työturvallisuuslakiin, lain valmisteluaineistoon eli hallitusten esitykseen sekä valtioneuvoston jätelasetukseen. Oikeuskäytäntöön ja korkeimman oikeuden ratkaisuun viitataan työssä työturvallisuuteen liittyen, mutta kiertotalouden ja jätteiden lajittelun osalta oikeuskäytäntöä ja tuomioistuimen ratkaisuja ei ole löydettävissä asiaan liittyen ja siten sovellettavissa tähän työhön. Näiden oikeuslähteiden lisäksi hallitusohjelman toteuttajana ympäristöministeriön ja valtioneuvoston erilaiset sähköiset lähteet sekä valtioneuvoston selvitys ja tutkimustoiminnan oikeuskirjallisuus toimivat työn teoreettisen viitekehysten lähteinä.

Tässä opinnäytetyössä käytän vahvasti velvoittavien, heikosti velvoittavien sekä sallittujen lähteiden lisäksi myös muita oikeudellisia informaatiolähteitä, joita ylipäätään ovat kaikki oikeudellinen informaatio oikeudesta ja oikeudellisesta toiminnasta (Eduskunta, 2022). Oikeuslähteiden tueksi lähteinä on käytetty ympäristöhuollon alan

toimijoiden ja yritysten nettisivuja sekä käytännön tietoa työhön olen saanut Scandic Hotelsin hankintakoordinaattori ja vastuullisuusasiantuntijalta.

4 EU-DIREKTIIVI JÄTELAIN UUDISTAMISEN TAUSTALLA

Euroopan tulevaisuus on riippuvainen terveestä maapallosta ja nykyiset ilmasto- ja ympäristöhaasteet edellyttävätkin nopeita sekä kunnianhimoisia toimia. EU:ssa on vahvistettu vuonna 2018 tiukemmat sääntelyt, joilla vahvistetaan unionin jätehuollon pitkän aikavälin tavoitteita. Tämän Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2018/851, jätteistä annetun direktiivin 2008/98/EY muuttamisen (jäljempänä jätedirektiivi) myötä Suomenkin on tullut implementoida kansalliseen lainsäädäntöön ja jätehuoltosuunnitelmaansa uudet säädökset, joka mahdollistaa unionin jätehuollon parantamisen sekä kestävien materiaalien hallinnan. Jätedirektiivissä selvennetään, että uudistukset on tehty muun muassa ympäristön suojelemiseksi ja säilyttämiseksi sekä sen laadun parantamiseksi, ihmisten terveyden suojelemiseksi sekä luonnonvarojen tehokkaan ja järkevän käytön varmistamiseksi. Tämän lisäksi direktiivi ohjaa jäsenvaltioita kiertotalouden periaatteiden edistämiseen, uusiutuvien energialähteiden käytön lisäämiseen sekä unionin tuontiresurssiriippuvuuden vähentämiseen. Kiertotalouden aikaansaamiseksi tulee toteuttaa kestävää tuotantoa ja kulutusta koskevia lisätoimenpiteitä, joissa keskitytään tuotteiden koko elinkaareen, että voidaan säästää resursseja ja tehdä materiaalien kierrosta suljettu. (Eurooppa-neuvosto, 2022; Jätedirektiivi, s. 1 & 10.)

Yhdyskuntajätteen valmistelua uudelleenkäyttöön sekä kierrätystä koskevia tavoitteita on tiukennettu ympäristöön liittyvien, taloudellisten ja sosiaalisten hyötyjen saamiseksi ja kiertotalouteen siirtymisen nopeuttamiseksi (Jätedirektiivi, s. 8). EU-direktiivin myötä jäsenvaltioissa tulee esimerkiksi noudattaa jätteen erilliskeräystä koskevaa velvoitetta, koskien paperia, metallia, muovia ja lasia sekä erilliskerättyä biojätettä (Jätedirektiivi, s. 7). Mutta ylipäätään nämä uudet jätedirektiivit sisältävät vain vähän täsmällisiä lainsäädännöllisiä velvoitteita ja oikeastaan ne sisältävätkin enemmän jäsenvaltioiden kannustamista erilaisiin politiikkatoimiin jätteen määrän ja

haitallisuuden vähentämiseksi. Selvitysten ja asiantuntija-arvioiden perusteella on todettu, että yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteisiin ei kuitenkaan olisi ollut mahdollista päästä, ellei jätelainsäädännön ohjauskeinoja sekä yhdyskuntajätehuollon käytäntöjä olisi merkittävästi uudistettu. Tämän vuoksi esimerkiksi kierrätettävien jätteiden erilliskeräysvelvollisuuksia oli huomattavasti tiukennettava ja lisäksi tulevaisuudessa tulee tehostaa jätteen haltijoiden lajitteluaktiivisuutta. (HE 40/2021, 3.1;3.2.2.)

5 KANSALLINEN LAINSÄÄDÄNTÖ

5.1 Jättesäädökset

Jätelain laaja uudistus tuli voimaan 19.7.2021 ja laeilla pannaan käytäntöön EU:ssa hyväksytyt uudet jätealan säädökset. Jätelain ja sitä täydentävien asetusten tavoitteena on vähentää jätteen määrää ja lisätä materiaalien uusiokäyttöä sekä kierrätystä. Näitä täydentäviä erilaisia asetusten muutoksia valmistellaan vaiheittain vuoden 2021–2022 aikana ja tässä työssä oikeuslähteenä käytettävän asetuksen jätteistä (978/2021) valtioneuvosto hyväksyi 18.11.2021 ja se tuli voimaan 1. joulukuuta 2021 (jäljempänä jäteasetus). (Ympäristöministeriö, 2022.)

Yleisesti laissa jätehuolto määritellään siten, että se sisältää jätteen keräämisen, kuljetuksen, hyödyntämisen ja loppukäsittelyn, mukaan lukien tällaisen toiminnan tarkkailu ja seuranta sekä loppukäsittelypaikkojen jälkihoito ja toiminta välittäjänä (Laki jätelain muuttamisesta, 6 § 1 mom. 16 kohta). Jätteen tuottajalla tarkoitetaan yksinkertaisuudessaan sitä, jonka toiminnasta jätettä syntyy ja jätteen haltijalla tarkoitetaan jätteen tuottajaa, kiinteistön haltijaa tai muuta, jonka hallussa jäte on (Laki jätelain muuttamisesta, 6 § 1 mom. 10–11 kohta).

Uudistetun jätelain 8 § 1 mom. mukaan yleinen jätehuoltovelvoite on noudattaa kaikessa toiminnassa mahdollisuuksien mukaan etusijajärjestystä. Etusijajärjestys tarkoittaa, että ensisijaisesti jätteen määrää ja haitallisuutta on vähennettävä, mutta jos jätettä kuitenkin syntyy, on jätteen haltijan valmisteltava se uudelleenkäyttöä varten tai toissijaisesti se on kierrätettävä. Jos kierrätys ei ole mahdollista, on jäte hyödynnettävä muulla tavalla esimerkiksi energiana. Muussa tapauksessa ja viimeisenä vaihtoehtona jäte on loppukäsiteltävä. Jätelain 8 § 2 mom. mukaan kaikkien toiminnanharjoittajien, jonka tuotannossa syntyy jätettä, on noudatettava sitovana velvoitteena etusijajärjestystä tavoitellen kokonaisuutena lain tarkoituksen kannalta parasta lopputulosta.

Kuva 1. Etusijajärjestys (Kymenlaakson Jäte, 2022).

Jätelain muuttamisen pääasiallisena tarkoituksena on edistää kiertotaloutta ja luonnonvarojen käytön kestävyyttä, vähentää jätteen määrää ja sen haitallisuutta, ehkäistä jäteteistä ja jätehuollosta aiheutuvaa vaaraa ja haittaa terveydelle ja ympäristölle sekä ehkäistä roskaantumista (Laki jätelain muuttamisesta, 1 §). Jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämisellä tarkoitetaan laissa sellaista toimintaa, jolla ylipäätään ehkäistään jätteen syntyminen eli kaikenlaista toimintaa ennen kuin tuotteesta tulee jätettä. Tällä tarkoitetaan myös toimintaa, jolla edistetään tuotteen uudelleenkäyttöä, pidennetään sen käyttöikää sekä vähennetään tuotteessa olevien vaarallisten ja muiden haitallisten aineiden määrää tai syntyvän jätteen haitallisia ympäristö- ja terveysvaikutuksia. (Laki jätelain muuttamisesta, 6 § 1 mom. 19 kohta.)

5.2 Lakiuudistus

Hallituksen esityksessä selvennetään jätehuoltosääntelyn tilaa ennen lakiuudistusta. Jätteiden erilliskeräystä koskeva sääntely on ollut ennen uudistusta luonteeltaan yleistä ja esimerkiksi aiemmin jätelain 15 §:n mukaan erilaiset jätteet oli kerättävä erikseen kuin se oli tarpeellista esimerkiksi terveydelle tai ympäristölle aiheutuvan vaaran ehkäisemiseksi tai esimerkiksi kuin se oli tarpeellista jätehuollon asianmukaiseksi järjestämiseksi. Laissa tai valtioneuvoston asetuksessa 179/2012 ei kuitenkaan ollut konkretisoitu eri toimijoihin kohdistuvia erilliskeräysvelvoitteita, jolloin säädös oli aiemmin sen velvoittavuuden suhteen ollut puutteellinen. (HE 40/2021, 3.2.4.)

Nykyään jäteasetuksen 21 §:ssä säädetään muun kuin asumisessa syntyvän jätteen erilliskeräyksestä siten, että jätteen haltijan on järjestettävä yhdyskuntajätteen erilliskeräys jokaiselta taajamassa tai asema- tai yleiskaavoitetulla palvelu-, matkailu- tai työpaikka-alueella sijaitsevalta kiinteistöltä, joka täten konkretisoi velvollisuuden koskemaan laajasti myös eri yrityksiä. Uudistuksen jälkeen jätelain 15 §:n mukaan erilliskeräyksestä säädetään, että lajiltaan ja laadultaan erilaiset jätteet on etusijajärjestyksen toteuttamiseksi kerättävä erikseen, eikä niitä saa sekoittaa keskenään muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Tällaisia poikkeuksia sääntelyyn ovat esimerkiksi, että erilaisten jätteiden yhteiskeräys ei heikennä jätteen laatua tai vähennä sen uusiokäytön mahdollisuuksia. Tai sitten poikkeuksena erilliskeräyksen sääntelyyn voi olla, että erilliskeräys ei johtaisi parhaaseen mahdolliseen kokonaistulokseen, kun otetaan huomioon ympäristölle jätehuollon kokonaisvaikutukset. Vuonna 2021 jätelakiin on kirjattu myös erikseen 15 a § koskien erityisesti kieltoa polttaa tai sijoittaa kaatopaikalle uudelleenikäytön valmistelua tai kierrätystä varten erilliskerättyä jätettä. Tämän 15 a §:n mukaan vain erilliskerätyn jätteen myöhemmästä käsittelystä syntyvä jäte voidaan toimittaa poltettavaksi tai sijoittaa kaatopaikalle, jos tällä tavoin saavutetaan etusijajärjestyksen kannalta paras tulos.

6 HALLITUSOHJELMAN TAVOITTEET

Uuden vuosikymmenen ensimmäinen hallitus on tunnistanut yhtenä strategisena tavoitteena ” Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi”, ja tämän sekä muiden tavoitteiden kautta rakennetaan ekologisesti kestävää Suomea. Euroopan unioni ja sitä myöten Suomi on sitoutunut Pariisin ilmastopöytäkirjaan ja linjauksen mukaan tavoite edellyttää pitkän aikavälin ilmastotoimien rakentamista siten, että EU:n hiilineutraalius saavutetaan ennen vuotta 2050. (Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelma 10.12.2019, 3.1)

Sanna Marinin hallituskaudella toteutetaan poikkihallinnollista ja strategista kiertotalouden edistämishjelmaa. Hallitusohjelman tavoitteena on vahvistaa Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä ja että Suomi olisi hiilineutraali jo vuoteen 2035 mennessä sekä ensimmäinen fossiilivapaa hyvinvointiyhteiskunta. Kiertotalouden edistäminen on yksi hallituksen keinoista, joilla pyritään tarttumaan ilmastomuutokseen, luonnon monimuotoisuuden katoon sekä ylikulutuksen juurisyihin. Kiertotaloudessa materiaaleja hyödynnetään tehokkaasti ja kestävästi, tuotteita pyritään jakamaan, vuokraamaan, korjaamaan ja kierrättämään ja kiertotalouden tulee uudistaa yhteiskunnan rakenteita ja toimintamalleja. Kiertotalousohjelman visio vuodelle 2035 on hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta, joka on menestyvän talouden perusta ja jossa kestävät tuotteet ja palvelut ovat talouden valtavirtaa ja jakamistalous arkipäivää. Tulevaisuudessa vähemmän on enemmän eli luonnonvarojen käyttö on kestävä ja materiaalit pysyvät mahdollisimman pitkään kierrossa turvallisesti ja jotta visio voi toteutua, tulee uusiutumattomien luonnonvarojen kulutuksen vähentyä. Tulevaisuudessa kiertotalouden läpimurto on tehty innovaatioiden, digitaalisten ratkaisujen, fiksun sääntelyn sekä vastuullisten yritysten ja kuluttajien avulla. (Ympäristöministeriö, 2022; Ympäristöministeriö, Valtioneuvoston periaatepäätös, 2021, s. 2–3; Valtioneuvosto, Uusi suunta, 2021, s. 22–23.)

Valtioneuvoston ehdotuksessa kiertotalouden strategiseksi ohjelmaksi todetaan, että mahdollisuus tavoitella ykkösasemaa kiertotalouden edelläkävijänä sekä fossiilivapana hyvinvointiyhteiskuntana onnistuu kunnianhimoisella tavoiteasetannalla ja määrätietoisella toimeenpanolla sekä eri hallinnon alojen avoimella ja saumattomalla

yhteistyöllä. Julkisen sektorin tulee ennakoida ja määrätietoisesti luoda puitteet, joissa kiertotalouden liiketoimintamalleilla voidaan kehittää ja yritykset voivat menestyä. Osaamiseen, koulutukseen sekä kehitykseen on panostettava monella rintamalla eli myös Scandicissa kiertotalouden edistämiseksi. Työpaikoilla ja yrityksissä jatkuva oppiminen ja osaamisen kehittäminen on tärkeää kiertotalouden osaajapulan estämiseksi, sillä ilman uusien taitojen oppimista ja omaksumista kiertotalous ei voi onnistua. (Valtioneuvosto, Uusi suunta, 2021, s. 10–15.)

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä korostetaan, että kiertotaloudessa ei ole pelkääntään kuitenkaan kyse taloudesta ja teknologiasta, vaan siirtymä hiilineutraaliin kiertotalouteen vaatii kokonaisvaltaista muutosta sekä yhteiskunnan päätöksenteossa että yritysten, kotitalouksien ja kuluttajien asenteissa ja käyttäytymisessä. Kiertotalous on keino vähentää luonnonvarojen käyttöä ja se on uusi talouden toimintatapa, joka tuottaa taloudellista hyvinvointia maapallon kantokyvyn rajoissa. Kiertotalousohjelma kutsuu kaikki yhteiskunnan toimijat – kansalaiset, yritykset ja päättäjät – pohtimaan, kehittämään, kokeilemaan sekä vaatimaan ja toteuttamaan konkreettisia tapoja ja tekoja, jotka edistävät kiertotalousyhteiskuntaa. Kiertotalous toteutuu vasta, kun yhteiskunnan toimijat kehittävät ja muuttavat toimintatapojaan kohti kiertotalouden tavoitteita sekä luovat innovaatioita. Kunnat ja alueet yhdessä yritysten kanssa ovat kiertotalouden avainpelaajia, joilla on merkittävä rooli kiertotaloutta tukevien palveluiden ja ratkaisujen edistämisessä. (Ympäristöministeriö, Valtioneuvoston periaatepäätös, 2021.)

Valtakunnallinen jätesuunnitelma on valtioneuvoston hyväksymä strateginen suunnitelma jätehuollon ja jätteen synnyn ehkäisyn tavoitteista sekä toimenpiteistä, joka ohjaa alueellisten jätesuunnitelmien tavoitteita ja valmistelua. Suunnitelma kattaa maantieteellisesti koko Suomen lukuun ottamatta Ahvenanmaata. Uusi valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2027 – kierrätyksestä kiertotalouteen, julkaistiin maaliskuussa 2022. Juuri päivitetty jätesuunnitelma on voimassa 31.12.2027 asti tai siihen saakka, kunnes uusi jätesuunnitelma tulee voimaan. (Ympäristöministeriö, 2022; Valtakunnallinen jätesuunnitelma, 2027, s. 1.)

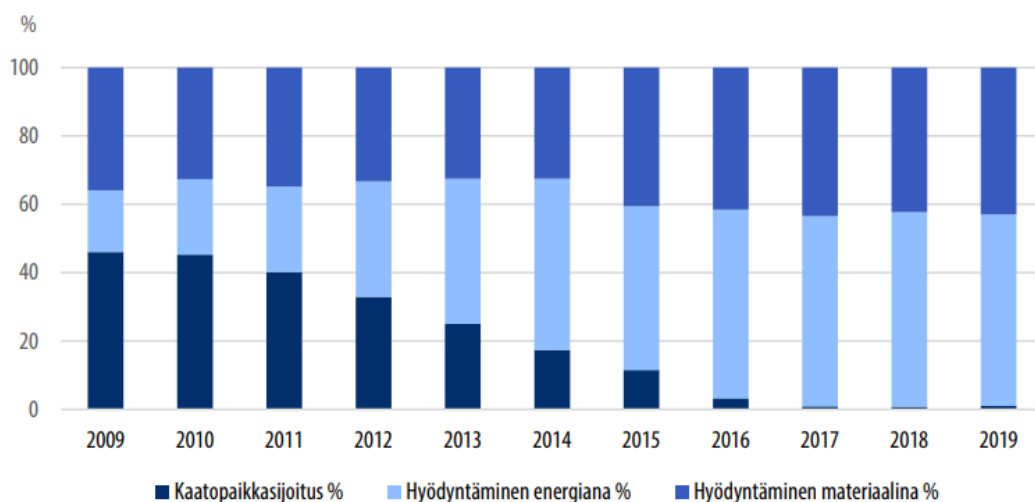
Jätesuunnitelmassa asetetaan jätehuollon ja jätteen synnyn ehkäisyn uudet tavoitteet sekä esitellään toimet tavoitteiden saavuttamiseksi. Jätesuunnitelman uusi visio yletyy vuoteen 2030 saakka ja se sisältää muun muassa materiaalitehokkaan tuotannon ja kulutuksen, jotka säästävät luonnonvaroja sekä hillitsevät ilmastonmuutosta. Tämän lisäksi tavoitteena on saada kierrätysmateriaaleista talteen myös pieninä pitoisuuksina esiintyviä arvokkaita raaka-aineita sekä lisäksi tavoitteena on että, jätteen määrän on kääntynyt laskuun ja uudelleenkäyttö ja kierrätys ovat nousseet uudelle tasolle. Jätteen synnyn ehkäisylle ja kierrätykselle on asetettu 15 tarkempaa tavoitetta, josta esimerkiksi ovat yhdyskuntajätteen kierrätyksen nosto 57 %:n vuoteen 2027 mennessä, kertakäyttömuovituotteiden vähentäminen pysyvästi, ruokahävikki puolittaminen vuoteen 2030 mennessä sekä biojätteen kierrätysasteen nosto 65 %:n. (Lausuntopalvelu.fi, 2022; Ympäristöministeriö, 2021.)

7 YHDYSKUNTAJÄTE

Yhdyskuntajätteen yleisin käsittelymuoto on jätteenpolto ja Suomen jätteenpolttolaitosten lisäksi jätettä viedään myös rajojen yli esimerkiksi Ruotsiin ja Viroon. Yhdyskuntajätteen poltossa syntyy hiilidioksidipäästöjä laskennallisesti alle puolet verrattuna kivihiilen polttoon sekä vain alle 40 % verrattuna turpeen poltossa syntyviin päästöihin. Suomessa jätteitä poltetaan jätteenpolttolaitoksissa ja jätteen rinnakkaispolttolaitoksissa. Jätettä ainoana polttoaineena polttavat laitokset ovat jätteenpolttolaitoksia, vaikka niiden tarkoitus olisi tuottaa energiaa eli ne on tarkoitettu jätteiden lämpökäsittelyyn, riippumatta siitä, hyödynnetäänkö poltossa syntyvä lämpö vai ei. Jätteen rinnakkaispolttolaitoksella taas tarkoitetaan yksikköä, jonka pääasiallisena tarkoituksena on yhtenä polttoaineena muiden joukossa tuottaa energiaa tai aineellisia tuotteita. (Bröckl ym., 2021, s. 16–20 & 31.)

Suomessa kokonaisyhdyskuntajättemäärästä jätteenpolton osuus (hyödyntäminen energiana) oli vuonna 2019 noin 56 % ja toiseksi yleisin oli materiaalihyödynnyks (hyödyntäminen materiaalina), noin 43 % ja kaatopaikalle päätyi alle 1 % syntyneestä yhdyskuntajätteestä (Kuva 2). Polttoon ja energiahyötykäyttöön päätyi yhteensä noin 56

% yhdyskuntajätteen kokonaismäärästä eli tämä luku sisältää myös kierrätyspolttoaineksi valmistetun yhdyskuntajätteen määrän (jäljempänä energiajäte). Energiahyödynnys sisältää Suomessa kierrätyspolttoaineksi valmistetun yhdyskuntajätteen määrän, josta osa on myös viety ulkomaille energiahyödynnettäväksi. Jätteenpolttokapasiteetti on lisääntynyt 2010- luvulla uusien jätteenpolttolaitoksien vuoksi sekä vuonna 2016 voimaan tullut orgaanisen jätteen (helposti biohajoavat jätteet) kaatopaikkakielto on vaikuttanut myös merkittävästi yhdyskuntajätteen kaatopaikkakäsittelyn vähentymiseen. (Bröckl ym., 2021, s. 16–19.)

Kuva 2. Yhdyskuntajäte käsittelytavoittain 2009–2019 (%) (Bröckl ym., 2021, s. 18).

Yhdyskuntajäte on yksi hankalimmista jätevirroista käsitellä, ja sen käsittelytapa antaa yleensä kokonaisvaltaisen kuvan maan jätehuoltojärjestelmän laadusta. Yhdyskuntajätehuollon haasteet johtuvat jätteen monimutkaisesta ja sekalaisesta koostumuksesta, syntyvän jätteen sijainnista lähellä kansalaisia, suuresta julkisesta näkyvyydestä sekä sen ympäristöön ja ihmisten terveyteen kohdistuvista vaikutuksista. Tästä johtuen yhdyskuntajätteen käsittely edellyttää nyt ja tulevaisuudessa hyvin monitahoista järjestelmää, sisältäen tehokkaan keräysjärjestelmän, toimivan lajittelujärjestelmän ja jätevirtojen asianmukainen jäljittämisen sekä kansalaisten ja yritysten aktiivisen osallistuminen. (Jätedirektiivi, s. 2.)

8 KIERTOTALOUS

Kiertotalouteen siirtymisellä on vaikutuksia kaikkialle yrityksiensä tuotantoon, tuotteisiin sekä palveluihin. Huolellisen tuotesuunnittelun, uusien innovaatioiden ja liiketoimintamallien kautta voidaan muuttaa koko olemassa olevan kulutus- ja tuotantoympäristön rakennetta täysin uudenlaiseksi ja mitä paremmin materiaalihäviöiden sulkeminen onnistuu, sitä paremmin toteutuvat myös ekologiset tavoitteet. (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta, 2016, s. 72). Toisaalta myös kiertotalouden periaatteiden soveltaminen on tärkeä tapa yrityksille tehostaa toimintaansa kustannustehokkaammaksi sekä tunnistaa ja ennakoita esimerkiksi tiettyjen luonnonvararesurssien niukuuden vaikutukset omaan toimintaansa. Eli yrityksille luonnonvarojen vähentyminen voi tarkoittaa lisääntyviä hintariskejä ja riskejä myös materiaalien tai tuotteiden saatavuuden suhteen. (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta, 2016, s. 18).

Kiertotalouden mukaisten tehokkaiden kiertojen edellytyksenä on, että tuotteissa käytetään uusiutuvia tai kierrätyskelpoisia materiaaleja ja niiden valmistus tapahtuu uusiutuvalla energialla. Tähän kokonaisuuteen liittyvien liiketoimintamallien perusajatuksena on, että kiertotaloutta tukevat materiaalit ovat edullisempia tai parempia tavanomaisiin materiaaleihin nähden tuotteiden koko elinkaari huomioon ottaen. Scandic voi edistää tavoitteiden mukaista kiertotaloutta ostamalla kiertotaloutta tukevia tuotteita eli esimerkiksi kestävä biotaloutta voi edistää ostamalla biopohjaisia kierrätettäviä tuotteita ja näin kompostoitavat biohajoavat tuotteet voi korvata fossiilisiin polttoaineisiin perustuvia raaka-aineita uusiutuvilla lähteillä. (Jätedirektiivi, s. 7; Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta, 2016, s. 19.)

Resurssitehokkuuden edistämiseksi tärkeitä keinoja ovat myös käyttämättömien resurssien jakaminen sekä tuotteiden käyttöiän pidentäminen. Jakaminen voi olla tuotteiden siirtoa ilman maksua tai maksua vastaan ja tuotteiden käyttöiän pidentämisestä on esimerkiksi kunnostaminen, uudelleenkäyttö ja uudelleentalmistaminen. Kunnostaminen vähentää uusien tuotteiden ostamisen tarvetta ja tuottaa näin ympäristöhyötyjä ja uudelleenkäytön hyötynä on taas vähentynyt uusiin tuotteisiin käytettyjen materiaalien kulutus. Toisaalta energiatehokkuuden paraneminen voi tarkoittaa sitä, että

ympäristönäkökulmasta vanhan tuotteen korvaaminen uudella onkin järkevää. (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta, 2016, s. 22–23).

Ylipäättään kiertotalouden liiketoimintamallit voidaan jaotella tuotteen elinkaaren pidentämiseen, tuote palveluna, jakamislustoihin, uusiutuvuuteen sekä talteenottoon & kierrätykseen (Kuva 3.). Kaikissa näissä on yksi selkeä lisäarvon lähde; resurssien käytön tehostaminen eli luonnonvarojen tehokkaampi käyttö. Resurssien käytön uudistaminen liittyy yrityksen hankintoihin ja ostoihin, mutta myös tuotannon ja logistiikan tehokkaampaan järjestämiseen. Yrityksen kiertotalouteen liittyy myös sen markkinointi ja myynti, mutta kuitenkin tuotteen käyttö ja sen elinkaaren pidentäminen, loppusijoitus ja kierrätys ovat ensisijaisen tärkeässä asemassa kestävässä kehityksessä. Tuote palveluna puolestaan edistää jo merkittävästi kestävä kehitystä ja joka näyttyy useimmiten asiakkaalle esimerkiksi digitaalista sanomalehteä lukiessaan tai hotellihuoneen televisiosta suoratoistopalveluja katsoessaan. (Valtiovarainministeriö, Uusi suunta, 2021, s. 21).

Kuva 3. ”Kiertotalouden viisi liiketoimintamallia” (Valtiovarainministeriö, Uusi suunta, 2021, s. 21).

Kiertotalouteen liittyy kokonaan uudenlainen ajattelumalli ja uudet toimintamallit ja esimerkiksi yritykset voivat tuottaa toisilleen lisäarvoa hyödyntämällä toistensa sivuvirtoja, osaamista tai palveluja. Toisen toimijan sivuvirta voi muuttua tuottavaksi resurssiksi toiselle, jolloin säästetään molempien kustannuksia vähentäen lisäksi ympäristövaikutuksia ja parhaimmillaan näissä symbiooseissa voi syntyä hyvin menestyviä

tuotteita käyttäjien tarpeisiin. (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta, 2016, s. 20.) Kiertotalous ja innovatiiviset ratkaisut eivät kuitenkaan synny yrityksissä itseltään, vaan sitä täytyy tietoisesti edistää. Scandicissa tämä voi vaatia erillisen työryhmän rohkeasti uudistamaan ja toteuttamaan monenlaisia uusia kestävämpiä ratkaisuja.

Kuitenkin jätteen syntymisen ehkäiseminen on tehokkain tapa vähentää jätteiden ympäristövaikutuksia, joten on tärkeää, että Scandicissa toteutetaan asianmukaisia toimenpiteitä jätteen syntymisen ehkäisemiseksi sekä näiden toimenpiteiden täytäntöönpanon edistymisen seuraamiseksi ja arvioimiseksi. Se tarkoittaa muun muassa, että on edistettävä innovatiivisia tuotanto-, liiketoiminta- ja kulutusmalleja, jotka mahdollistavat tuotteiden elinkaaren pidentämisen ja uudelleenkäytön. Näiden lisäksi Scandicissa tulisi myös pyrkiä tuotteiden uudelleentalmistukseen, kunnostukseen ja tarvittaessa käyttötarkoituksen muuttamiseen sekä jakamisalustojen käyttöön. (Jätedirektiivi, s. 5.)

8.1 Luonnon varojen käyttö

Suomessa materiaalikulutus on henkeä kohden Euroopan suurinta ja materiaalien kiertotalousaste (CMU, circular material use rate), joka kuvaa kierrätetyn materiaalin osuutta kaikesta materiaalin käytöstä, oli 2018 Suomessa noin 7 prosenttia, kun EU:n keskiarvo oli noin 11 prosenttia. (Ympäristöministeriö, Valtioneuvoston periaatepäätös, 2021, s. 2). Luonnonvarojen käyttö ylipäätään maapallolla on noussut 27 miljardista tonnista 83 miljardiin tonniin vuosista 1970–2014. Yksi suomalainen kuluttaa vuodessa keskimäärin 40 tonnia luonnonvaroja. Kun lukuun otetaan mukaan myös luonnonvarat, jotka menevät haaskuuseen ja joita ei tuotantoprosessista käytetä, niin kulutus on noin 100 tonnia luonnonvaroja vuodessa henkeä kohden. Luonnonvarojen käytöllä on siis paljon haitallisia ympäristövaikutuksia ja luonnon monimuotoisuuden vähenemisestä 90 % johtuu juuri luonnonvarojen käytöstä. Lisäksi luonnonvarojen käyttö aiheuttaa päästöjä ja on merkittävä tekijä myös ilmastonmuutoksen taustalla. (Suomen uusioraaka-aineliitto Oy, 2022, s. 7.)

Luonnonvarojen tehokkaampi käyttö on siis keskeinen keino vastata globaaliin ympäristöhaasteeseen ja kiertotaloudella voidaan konkreettisesti nopeuttaa resurssitehostumista ja näin vastata ilmastotavoitteisiin (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta, 2016, s. 8). Kierrätysmateriaalin jalostus tehtailla vähentää luonnosta otettavien neitseellisten luonnonvarojen käyttöä, kuluttaa huomattavasti vähemmän energiaa ja tuottaa paljon vähemmän kasvihuonekaasupäästöjä neitseellisten luonnonvarojen käyttöön verrattuna. Hyvänä esimerkkinä voi sanoa lasin, joka valmistetaan hiekasta. On ympäristöystävällisempää valmistaa uutta lasia kierrätyslasista, kuin kaivaa ja sulattaa hiekkaa uuden lasin raaka-aineeksi. Kun jäte lajitellaan ja kierrätetään oikein, ei jäte ole silloin pelkästään roskaa, vaan tärkeää raaka-ainetta, jota voidaan käyttää uudelleen. (Suomen uusioraaka-aineliitto Oy, 2022, s. 6.)

Scandicissa jätteiden kierrätysaste nousee ja luonnonvaroja voidaan säästää, kun jätehuolto on suunniteltu hyvin. Luonnonvarojen säästämisen lisäksi hyvin suunniteltu jätehuolto säästää myös jätehuollon kustannuksissa, kun turhilta kuljetuksilta vältytään. Kuljetuksien optimointi on ympäristöystävällinen teko, sillä silloin päästöjä ei tule turhasta. Kuljetusten optimointia on valita jätteille oikeanlaiset astiat, sillä esimerkiksi puristimissa jäte menee pienempään tilaan ja näin kuljetus onnistuu suurelle määrälle jätettä yhdellä kuljetuksella. Oikeanlaisista jäteastioista, kuljetusten optimoinnista sekä ylipäättään tehokkaasta jätehuollon järjestämisestä kannattaa keskustella oman jätehuoltoyhteistyökumppanin kanssa parhaimpien ratkaisujen saavuttamiseksi.

8.2 Kiertotalouden edistäminen ja viestintä

Kestävyuden edistäminen tuotannossa ja kulutuksessa ehkäisee huomattavasti jätteen syntymistä ja jäsenvaltioissa tulee sen vuoksi toteuttaa erilaisia toimenpiteitä, joilla parannetaan muun muassa ihmisten tietoisuutta asiasta sekä toimia, joilla kannustetaan osallistumaan aktiivisemmin luonnonvarojen tehokkaampaan käyttöön. Osana jätteiden syntymisen ja roskaantumisen ehkäisemistä koskevia toimenpiteitä varten, jäsenvaltioissa on toteutettava jatkuvia tiedotus- ja valistusaloitteita tietoisuuden lisäämiseksi. Valtion ja kuntien lisäksi tällaisiin toimiin olisi hyvä ryhtyä myös jokaisen yrityksen ja toiminnanharjoittajan, jotta kiertotalous voi kokonaisuudessaan onnistua. (Jätedirektiivi, s. 6.)

Scandic voi edistää asiakkaiden ja henkilökunnan tietoutta lajittelusta ja kierrättämisestä sekä jätteiden syntymisen ehkäisemisestä monin eri keinoin, esimerkiksi erilaisin ohjein ja kyltein sekä asiakas- että henkilökuntatiloissa. Erilliskerättävien jättejakeiden lajitteluohjeet jäteastioiden ympärillä lisäävät erilliskerättyjen jätteiden laadun varmistamista, ja mitä tarkempaa ja yksityiskohtaisempaa tietoutta lajittelusta jaetaan, sen varmemmin jätteet erilliskerätään omiin astioihinsa. Tällä hetkellä kierrättämisestä ja jätteen vähentämisestä viestiminen on Scandic hoteleissa toimipistekohtaista ja esimerkiksi yhtenäistä toimintamallia tai tarkennettuja ohjeita kiertotalouteen sekä jätteiden lajitteluun liittyen ei ole (Kokko, 2022). Scandiceissa henkilöstön kiertotalousosaamista ja sen kehittämistä on helppo toteuttaa myös esimerkiksi vastuuhenkilöiden pitämällä säännöllisillä koulutuksilla ja infotilaisuuksilla. Kiertotalous-temaan liittyviä asioita on yrityksessä helppo tiedottaa ja opastaa lisäksi ihan pienilläkin jutuilla, kuten henkilökunnan tiloissa olevalla peiliin kiinnitettävällä viestillä ” Säästäähän luontoa tänäänkin kierrättämällä jätteet oikein”. Kiertotalous toteutuu kuitenkin pienistä teoista, jotka vaativat asioiden toistoa päivästä toiseen.

9 KIERRÄTYSTAVOITTEET JA ERILLISKERÄYS

9.1 Yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteet

Jäteasetuksen 23 §:n mukaan kierrätystavoitteena on, että yhdyskuntajätteestä valmistellaan uudelleenkäyttöön ja kierrätetään kalenterivuositain vähintään:

- **55 % viimeistään 1 päivästä tammikuuta 2025**
- **60 % viimeistään 1 päivästä tammikuuta 2030**
- **65 % viimeistään 1 päivästä tammikuuta 2035**

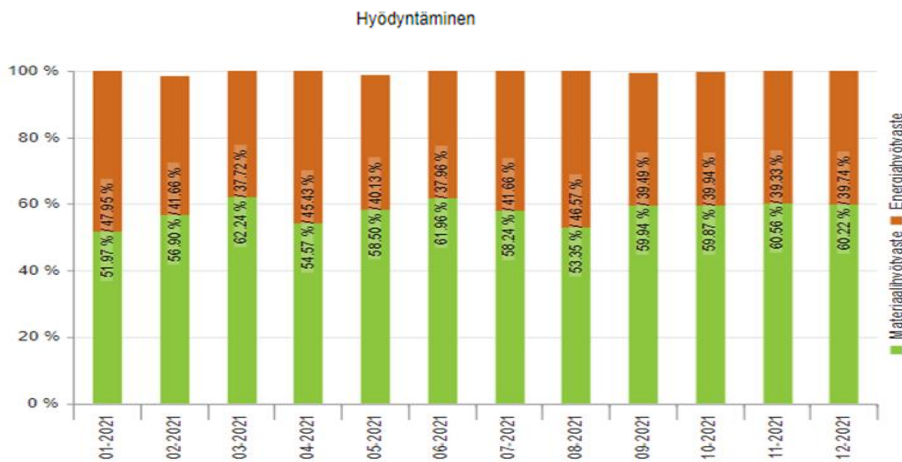
Jäteasetuksen 24 §:n mukaan arvioitaessa näiden tavoitteiden saavuttamista uudelleen- käyttöön valmistelluksi tai kierrätetyksi yhdyskuntajätteeksi voidaan laskea pelkästään sellaisen yhdyskuntajätteen määrä, joka tosiasiallisesti tulee valmistelluksi uudelleen- käyttöön tai kierrätetyksi, seuraavanlaisesti:

- uudelleenkäyttöön valmistellun yhdyskuntajätteen paino lasketaan sellaisten tuotteiden painona, joista on tullut yhdyskuntajätettä ja joille on tehty kaikki tarpeelliset uudelleenkäytön mahdollistavat puhdistus- tai korjaustoimenpiteet
- kierrätetyn yhdyskuntajätteen paino lasketaan sellaisen jätteen painona, joka kierrätysprosessissa tosiasiallisesti valmistellaan uusiksi tuotteiksi, materiaaleiksi tai aineiksi ja josta on tarvittaessa poistettu kierrätykseen soveltumattomat jättemateriaalit
- kierrätetyksi yhdyskuntajätteeksi voidaan laskea vain sellainen yhdyskuntajätteesi luokiteltava biojäte, joka on lajiteltu syntypaikalla ja erilliskerätty jätelain mukaisesti
- kierrätetyn yhdyskuntajätteen painoon voidaan sisällyttää sen poltossa syntyvästä jätteestä erotettujen kierrätettyjen metallien paino

9.2 Jätteiden hyödyntäminen

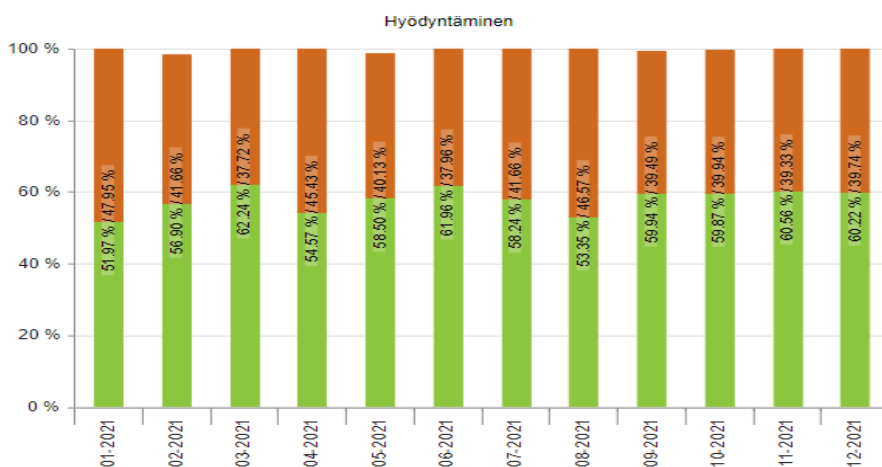
Scandicissa osa yhdyskuntajätteestä lajitellaan energiajätteeksi, joka tarkoittaa sekajätteestä erilliskerättyä erilaista muovijätettä (pussit, astiat, styrox), likaantunutta tai märkää paperia tai pahvia sekä pienpuuta tai rikkinäisiä kuormalavoja (Remeo Oy, 2022b). Energiajätteestä saadaan voimalaitoksessa polttamalla lämpöä tai sähköä, joka tuottaa hiilidioksidi- ja muita kasvihuonepäästöjä. Laissa kuitenkin uudistuksen jälkeen selvennetään, että kierrätyksellä ja materiaalina hyödyntämisellä ei tarkoiteta hyödyntämistä energiana tai valmistamista polttoaineeksi. Tämä tarkoittaa sitä, että vähintään 55 % jätteestä tulee valmistella uudelleenkäyttöön tai kierrättää eli valmistaa tuotteeksi, aineeksi tai materiaaliksi uudestaan alkuperäiseen tai muuhun tarkoitukseen.

Scandicissa vuonna 2021 yhdyskuntajätteen materiaalihyödyntämisaste oli 53,2 % ja energiana hyödyntämistä oli loput (Kuva 4.) (Remeo Oy, 2022b). Lakiuudistuksen myötä Scandicissa kierrätysastetta ja materiaalina hyödyntämistä tulee siis nostaa ainakin noin 2 % vuoteen 2025 mennessä (Jäteasetus 23 §).

Kuva 4. Yhdyskuntajätteen hyödyntämisprosentti Scandic Hotelleissa vuonna 2021 (Remeo Oy, 2022b).

Kaikki jätteet huomioiden jätteiden materiaalihyödyntämisaste oli vuonna 2021 Scandic Hotelleissa 58,2 % (Kuva 5) (Remeo Oy, 2022b). Scandic Hotellin kokonaisjättemäärä huomioiden jätteiden hyödyntämisaste oli siis suurempi kuin yhdyskuntajätteen hyödyntämisaste. Tämä kuvastaa yhdyskuntajätteen lajitteluhaasteita muun muassa monimutkaisesta ja sekalaisesta koostumuksesta johtuen. Tähän listaukseen sisältyy siis yhdyskuntajätteen lisäksi muun muassa vaaralliset jätteet ja sekä muut syntyneet jätteet, mitä ei ole luetella yhdyskuntajätteeksi.

Kuva 5. Kokonaisjättemäärän hyödyntämisprosentti Scandic Hotelleissa vuonna 2021 (Remeo Oy, 2022b).

9.3 Erilliskeräysvelvoitteet

EU:n jätehierarkia luo pohjan sille, miten EU:n jäsenvaltioissa ylipäätään jätteitä tulee käsitellä (Bröckl ym., 2021, s. 35). Jätteen erilliskeräysvelvoitteilla ja kierrätystavoitteilla pyritään vähentämään jätteenpolton ympäristövaikutuksia, jotka liittyvät lähinnä ilma- ja vesipäästöihin, jätteen poltossa muodostuviin tuhkiin ja kuoniin, energiankulutukseen ja -tuotantoon sekä raaka-aineiden kulutukseen (Bröckl ym., 2021, s. 31).

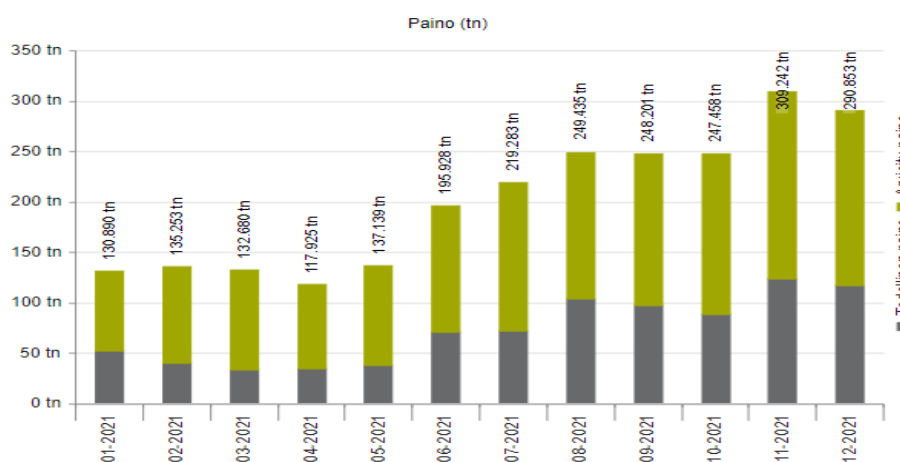
Jäteasetuksen 21 §:n mukaan muun kuin asumisessa syntyvän jätteen erilliskeräyksestä säädetään, että jätteen haltijan on järjestettävä erilliskeräys viimeistään 1 päivästä heinäkuuta 2022. Pykälän mukaan jätteen haltijan on järjestettävä jokaiselta kiinteistöltä yhdyskuntajätteen erilliskeräys vähintään seuraavanlaisesti:

- Biojäte, jos sitä syntyy vähintään 10 kg viikossa ja kun sitä ei käsitellä kiinteistöllä pienimuotoisesti
- Muovipakkausjäte sekä paperi- ja kartonkipakkausjäte, jos sitä syntyy vähintään 5 kg viikossa
- Lasipakkausjäte, jos sitä syntyy vähintään 2 kg viikossa
- Metallipakkausjäte ja muu pienikokoinen metallijäte, jos niitä syntyy vähintään 2 kg viikossa
- Mahdollisuuksien mukaan erilliskerättävä myös muu jäte

Jäteasetuksen 21 §:n mukaan lisäksi paperi-, kartonki-, muovi-, lasi-, metallijätteestä on tarvittaessa tietty materiaali tai tasalaatuinen huomattavan suurina määrinä syntyvä jäte lajiteltava myös erikseen, jos näin järjestettävällä erilliskeräyksellä saavutetaan kierrätyksen edistämisen ja muutoin etusijajärjestyksen toimeenpanon kannalta paras lopputulos. Jätteen haltijan on noudatettava näitä vaatimuksia lisäksi myös muun jätteen kuin yhdyskuntajätteen erilliskeräyksessä.

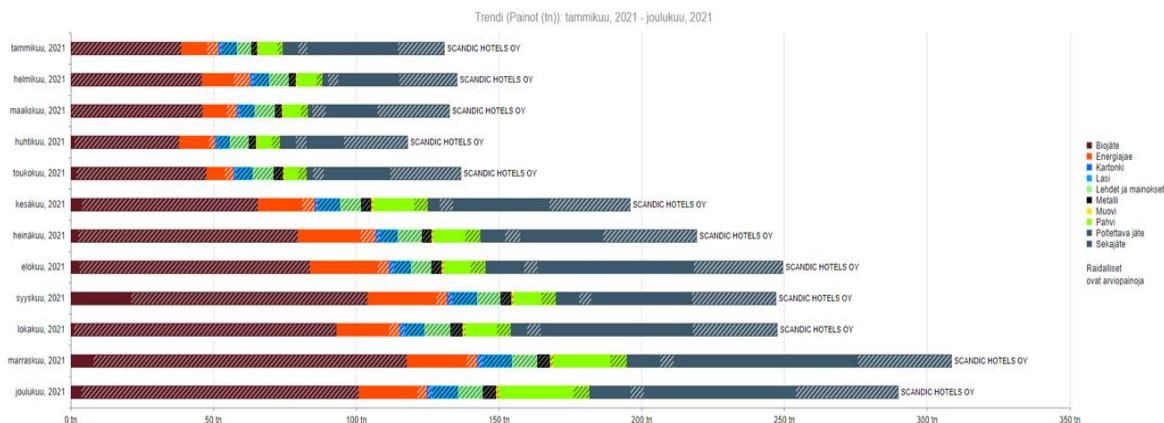
Vuonna 2021 Scandic hotelleissa syntyi keskiarvoisesti noin 200 tonnia yhdyskuntajätettä kuukausittain (Kuva 6.) (Remeo Oy, 2022b). Tämä on viikossa noin 50 tonnia jätettä, mikä onkin reilusti enemmän, kuin mitkä ovat jäteasetuksen 21 §:ssä säädetty erilliskeräyksen rajat. Yhdyskuntajätteen jakautumiseen liittyvästä kuvasta (Kuva 7.) selviää tarkemmin eriteltyinä jätteiden painot, mutta ylipäätään jäteasetuksen

erilliskeräysvelvoitteen asettamat tiukat rajat täyttyvät helposti, sillä asetetut kilorajat/jätejake/ viikko ovat hyvin vähäiset. Alhaisesta rajasta on huomattavissa se, että tulevaisuudessa halutaan kaikenkokoisten ja pientäkin toimintaa harjoittavien yritysten lajittelevan ja erilliskeräävän jätteensä. Pienillä erilliskeräysvelvoiterajoilla saadaan osaltaan toteutettua uuden valtakunnallisen jätesuunnitelman strategian osaa, jossa tavoitteena on saada kierrätysmateriaaleista talteen myös pieninä pitoisuuksina esiintyvät arvokkaat raaka-aineita. Erilliskeräysvelvoitteen myötä jatkossa ei siten mene pienetkään määrät arvokasta raaka-ainetta hukkaan.

Kuva 6. Scandic hotelleissa syntyneet yhdyskuntajätetonnit kuukausittain vuonna 2021 (Remeo Oy, 2022b).

Vuonna 2021 Scandic hotelleissa on tullut yhdyskuntajätettä kuukausittain vaihtelevasti alle 150 tonnista yli 300 tonniin (Kuva 7.) (Remeo Oy, 2022b). Vaikka kertyneessä jätteen määrässä on paljon eroja kuukausittain, on jätteiden jakautuminen suhteessa painoon pysynyt suhteellisen samana läpi vuoden. Poltettavaksi menevää jätettä (sininen), energiajätettä (oranssi) sekä biojätettä (ruskea) on syntyneestä yhdyskuntajätteestä suurin osa. Ympäristövaikutusten näkökulmasta Scandiceissa suurin potentiaali on siis näissä kolmessa jätejakeessa, sillä näitä jätteitä tulee selvästi muita enemmän. Polttokelpoisen-, energia-, ja biojätteen synnyn ehkäiseminen, lajittelu, uusiokäyttö, kierrättäminen ja muiden hyödyntämismahdollisuuksien avulla Scandicissa on tulevaisuudessa mahdollista päästä jäteasetuksen mukaisiin kierrätystavoitteisiin.

Kuva 7. Yhdyskuntajätteen jakautuminen (painot tn) Scandic Hotelsseissa vuonna 2021 (Remeo Oy, 2022b).

10 JÄTTEIDEN KIIERRÄTYS

10.1 Sekajäte

Sekalaista loppujätettä ei voi kierrättää eli ainoastaan lajitellut jätteet voidaan hyödyntää kierrätyksessä ja uusioraaka-aineena. Sekajäte eli kierrätyskelvoton jäte viedään jätevoimalaitokseen poltettavaksi ja siitä saadaan tuotettua lämpöenergiaa ja poltossa materiaalien kierrätyspotentiaali häviää täysin. Sekajäte ei ole uusiutuva luonnonvara ja on muutoinkin yleensä suhteellisen huonoa polttoainetta, vaikkakin sillä voidaan vähentää kivihiiilen polttoa. Sekajätteen hyvä ensisijainen hävitystapa on aina sen synnyn estäminen eli paras jäte on syntymätön jäte, sillä tuote, jota ei koskaan hankita, ei myöskään päädy jätteeksi. Jätteen synnyn estäminen onnistuu huolellisella suunnittelulla ja lajittelulla ja yrityksessä on yleensä useita eri keinoja vaikuttaa siihen, kuinka paljon sekajätettä syntyy. Harkitut hankinnat, korjaus ja entisöinti ja kierrättäminen ovat muun muassa niitä tekoja, joilla edistetään kiertotaloutta ja vähennetään sekajätteen päätyvää lajittelematonta jätettä. Järkevä kuluttaminen vähentää jätteen ja sekajätteen syntyä ja sitä voi vähentää muun muassa suosimalla aineettomia palveluita, hallitsemalla hävikkiä, välttämällä kertakäyttöistä, kuluttamalla kohtuullisesti, ostamalla kestävä, huoltamalla ja korjaamalla, käyttämällä uudelleen, myymällä tai lahjoittamalla, vuokraamalla tai lainaamalla. (HSY, 2022.)

Näistä sekajätteeksi yleensä päätyvistä jätteistä muun muassa tekstiilijäte on maailmanlaajuinen ongelma, sillä pelkästään Suomessa tuotetaan 70–100 miljoonaa kiloa tekstiilijätettä vuodessa. EU:n jätedirektiivin myötä viimeistään vuonna 2025 alkaa kuluttajien tekstiilijätteen erilliskeräys, mutta tämä ei kuitenkaan koske yritysten poistotekstiilejä ja monessa yrityksessä poistotekstiilit menevätkin suoraan sekajätteeksi. Hyväkuntoiset tekstiilit kelpaavat uudelleenkäyttöön sellaisenaan, mutta poistotekstiilejä eli rikkiäisiä ja käyttökelvottomia tekstiilejä voidaan nykyään myös hyödyntää materiaalina kierrätyslaitoksissa ja näin korvata neitseellinen puuvilla ja polyesteri kierrätetyillä raaka-aineilla. Näissä kierrätyslaitoksissa poistotekstiileistä voidaan valmistaa uusiokuitua muun muassa tekstiilikäyttöön ja esimerkiksi langaksi ja siitä edelleen kankaaksi. (Sitra, 2022.)

Tekstiilienkäyttö yrityksessä on mahdollista muuttaa palvelun käytöksi ostamisen sijaan. Tekstiilialalla ostamisen sijaan on tarjolla esimerkiksi vaatteiden vuokrausta ja leasingia. Käytetyt vaatteet uudelleen käytetään, kunnostetaan tai kierrätetään materiaalina ja tuotetta saattavat käyttää sen elinkaaren aikana useat asiakkaat käyttöperusteisen hinnoittelun mukaisesti. Palveluistaminen kiertotaloudessa on edistää kestävien tuotteiden käyttöä eli tällä tavoin saadaan tuotteille pitkäikäisyyttä, uudelleenkäytettävyyttä ja korjattavuutta. Ylipäätään vuokraamisen ja leasingin yleistymisen tarkoittaa muutosta perinteisessä omistussuhteessa ja luo uudenlaisia palvelumalleja. (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta, 2016, s. 21.)

Scandic hotelleissa vuokratekstiileinä on käytössä lakanat ja pyyhkeet sekä ravintoloiden pöytäliinat ja servietit. Näiden tekstiilien osalta Scandicin pääyhteistyökumppani on tekstiilialan edelläkävijä, joka käyttää tuotannossaan ainoastaan sertifioituja materiaaleja. Yhteistyökumppanin kautta tekstiilit kierrätetään vastuullisesti eli tekstiilit eivät päädy poltettavaksi, vaan käyttöikänsä päähän tulleet poistotekstiilit jalostetaan raaka-aineeksi teollisuuden tarpeisiin. Tulevaisuudessa Scandic Hotelsseissa olisi hyvä suunnitella kestäviä ja kiertotaloutta tukevia ratkaisuja myös muiden tekstiilien osalta ja esimerkiksi pelkästään jo työvaatehankinnoissa olisi paljon potentiaalia kiertotalouden ja kierrättämisen suhteen. Tulevaisuudessa tekstiilijätehuoltosuunnitelmassa ja ympäristöystävällisissä ratkaisuisissa tulisi huomioida normaalien tekstiileiden

lisäksi myös hotellien paloturvalliset tekstiilit, kuten verhot ja helmalakanat. (Kokko, 2022.)

10.2 Biojäte

Uuden valtakunnallisen jätesuunnitelman mukaan kauppojen ja ravintoloiden tulee kehittää pitkäjänteisesti biojätteen lajittelua sekä huolehtia henkilökunnan ja asiakkaiden lajitteluosaamisesta (Valtakunnallinen jätesuunnitelma, 2027, s. 31). Jäteasetuksessa säädetään biojätteen erilliskeräyksen velvoiterajat ja uudessa valtakunnallisessa jätesuunnitelmassa on kirjattu tavoitteeksi, että kaikesta syntyvästä yhdyskuntajätteen sisältämästä biojätteestä kierrätetään 65 % (Valtakunnallinen jätesuunnitelma, 2027, s. 2).

Yhdyskuntajätteen kierrätysasteen nostamisessa biojätteen lajittelulla on suuri rooli, sillä biojätteestä päätyy edelleen sekajätteeksi melkein 60 prosenttia (Päivittäistavara-kauppa ry, 2022). Työpaikoilla ja yrityksissä selkeät lajitteluohjeet ja sen valvonta sekä lisäksi myös yhteisössä sosiaalinen paine kannustavat biojätteen lajitteluun. Välttämättä biojätteen erilliskeräyksen ympäristöhyötyjä ja jätteen jatkokäyttöä ei tunnisteta ja biojätteen lajittelua saatetaan myös pitää vähemmän tärkeänä kuin muiden jätteiden lajittelua. Monet voivat jopa luulla, että biojäte maatuu sekajätteen joukossa ja siksi on tärkeämpää lajitella esimerkiksi lasi ja metalli, koska ne eivät maadu. Lajittelusta biojätteestä tehdään biokaasua, lannoitevalmistetta maa- ja metsätalouden käyttöön sekä multaa. Sekajätteen joukossa biojäte menee hukkaan ja sen lisäksi se heikentää poltettavasta jätteestä saatavan energian määrää. (Ympäristöministeriö, 2022; Valtioneuvoston tiedote, 2020.)

Biojätteen kierrätysasteeseen Scandic aikoo vastata muun muassa uusilla strategian mukaisilla biojätteeseen liittyvillä tavoitteilla ja mittareilla sekä tavoitetasojen määrittelyllä. Scandic ei kuitenkaan ole vielä julkaissut uusia strategian mukaisia tavoitteita, mutta tiedossa kuitenkin on, että tulevaisuudessa Scandiceissa tullaan keskittymään myös biohävikin vähentämiseen. Tämän lisäksi plant based on tulevaisuudessa strategisena painopisteenä Scandic ravintoloissa. Plant Based tarkoittaa lyhyesti sanottuna

kasvipohjaisuutta ja sen taustalla on mahdollisimman tuoreet ja ei-prosessoidut ruoka-aineet, jotka auttavat kohti kestävästä kehityksestä. (Kokko, 2022.)

10.2.1 Elintarvikejätteen määritelmä

Lain mukaan elintarvikejätteellä tarkoitetaan elintarvikkeita, josta on tullut jätettä (Laki jätelain muuttamisesta, 6 § 1 mom. 7 kohta). Tämä määritelmä sisältyy myös biojätteen määritelmään, mutta erillinen elintarvikejätteen määritelmä tuli lisätä Suomen lakiin, jätedirektiivissä säädetyn vastaavan määritelmän sekä elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemisestä ja raportointia koskevien direktiivin säännösten täytäntöönpanemiseksi. Elintarvikejätteellä tarkoitetaan koko elintarvikeketjussa syntyviä elintarvikkeita, joista on tullut jätettä ja sillä tarkoitetaan mitä tahansa ainetta tai tuotetta, joka on tarkoitettu tai jonka voidaan kohtuudella olettaa tulevan ihmisten nautittavaksi. Elintarvikejätteeksi luokitellaan myös kaikki aineet, jotka on tarkoituksenmukaisesti lisätty elintarvikkeeseen sen valmistuksen tai käsittelyn aikana. Elintarvikejätteeksi eivät kuitenkaan sisälly rehut, elävät eläimet, lääkkeet tai tupakka ja tupakkatuotteet. Elintarvikejätteellä ei lain mukaan kuitenkaan tarkoiteta sellaista ruokahävikkiä, joka koostuu syömäkelpoisesta ruoasta ja joka toimitetaan edelleen ihmisravinnoksi, sillä kyseisiä elintarvikkeita ei ole tällöin poistettu käytöstä tavalla, joka tekisi siitä jätettä. (HE 40/2021, 7.1.)

Toimintasuunnitelman mukaan elintarvikejätteen syntyminen on puolitettava vuoteen 2030 mennessä jälleenmyyjä- ja kuluttajatasolla, sekä vähennettävä myös ruokahävikkiä tuotanto- ja jakeluketjuissa. Näiden toimenpiteiden tavoitteena on elintarvikejätteen syntymisen ehkäiseminen ja vähentäminen muun muassa primäärituotannossa, ravintoloissa ja ravitsemistoiminnassa. Jäsenvaltioissa otetaan käyttöön erityisiä elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemistä koskevia toimenpiteitä, mukaan lukien valistuskampanjat sen osoittamiseksi, miten elintarvikejätteen syntymistä ehkäistään. Toimenpiteissä tulee huomioida elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemisen ympäristöhyödyt sekä sosiaaliset ja taloudelliset hyödyt. Jäsenvaltioissa elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemiseksi on kannustettava myymättä jääneiden elintarvikkeiden keräystä varten elintarvikeketjun kaikissa vaiheissa ja niiden jakamiseksi turvallisesti esimerkiksi hyväntekeväisyysjärjestöille tai muille tahoille. (Jätedirektiivi, s. 6.)

10.2.2 Ruokahävikki

Ruokahävikki ja ruokajäte on globaali haaste ja maailmalla menee noin kolmasosa kaikesta tuotetusta ruoasta hukkaan ja EU:ssa tämä on noin 87,6 miljoonaa tonnia vuodessa. Hävikki ja ruoan haaskaus pahentavat puutteellista elintarvike turvaa, aliravitsemusta ja vedenkäyttöä nälänhädän lisääntyessä ja lisäksi elintarvikeketjun ja kulutuksen tehottomuudella on merkittäviä ympäristövaikutuksia. (Eurooppa-neuvosto, 2022.) EU-direktiivin mukaan jäsenvaltioissa on toteutettava toimenpiteitä elintarvikejätteen syntymisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi kestävän kehityksen toimintasuunnitelman ja erityisesti sen tavoitteen mukaisesti (Jätedirektiivi, s. 6). Valtioneuvoksen tiedotteessa 2020 kerrotaan, että ruokahävikin vähentämistä ei kyseenalaisteta samalla tavalla kuin biojätteen lajittelua eli raaka-aineita voi unohtua kaappiin ja ylijääneen ruoan tai raaka-aineiden hyödyntäminen ja jatkokäyttö voi tuntua vaikealta. Ruokahävikin ja biojätteen ja vähentäminen vaatiikin suunnittelua ja rutiinien kyseenalaistamista ja uudistamista. (Valtioneuvoston tiedote, 2020.)

Euroopan komissiossa on vuonna 2019 astunut voimaan päätös elintarvikejätteen mittaamisesta (2019/1597, 2009/98/EY), joka on velvoittanut jäsenmaat raportoimaan komissiolle elintarvikejätteestä vuodesta 2020 lähtien. Luonnonvarakeskus (jäljempänä LUKE) on asetettu Suomen vastaavaksi asiantuntijalaitokseksi, joka on raportoi Suomen elintarvikejätteestä vuosittain. LUKE on julkaissut hävikin vähentämiseen liittyen ruokahävikkitiekartan, joka on osa elintarvikejäte- ja ruokahävikkiseuranta-hanketta, jossa kehitetään kansallista elintarvikejätteen ja ruokahävikin seurantajärjestelmää koko elintarvikeketjun osalta. (LUKE, 2022.)

Ruokahävikkitiekartta on jaettu kuuteen keihäänkärkeen, jotka ovat vaikuttavat ohjaukskeinot, kasvatuksella ja tiedolla kohti kestävämpää yhteiskuntaa, käytäntöjä muuttamalla kestävämmäksi, teknologiasta älyä ja uusia tuotteita & liiketoimintamalleja, tutkimuksen kehitys ja hävikin seuranta sekä yhdessä enemmän. Ruokahävikkikartan mukaan kaikki toimenpiteet tukevat toisiaan. Esimerkiksi käytäntöjä muuttamalla kestävämmäksi- keihäänkärjessä yhdistyvät teknologia sekä sosiokulttuurinen muutos. Lähtökohtana toimenpiteissä on kuitenkin muun muassa ohjata ruokaketjun toimijoita vähentämään ruokahävikkiä, mikä edellyttää tiedottamista, kouluttamista sekä muita

apukeinoja ja lisäksi sitoutumista hävikin vähentämiseen. (Luonnonvarakeskus, 2022.)

Ruokahävikkitiekartan kuvassa on hyvin kuvattu ruokahävikin vähentämiseen liittyviä toimia (Kuva 8). Teknologian ja sosio-kulttuurisen kehittämisellä ja muutoksella voidaan päästä tavoitteisiin, eli kohti hävikin puolittamista vuoteen 2030 mennessä. Sosio-kulttuuriseen muutokseen Scandiceissa vaaditaan ensinnäkin tietoisesti johdettua informaatiota hävikistä ja konkreettista tietoa vähentymiseen liittyvistä toiminnoista. Ylhäältä johdetun yleisen informaation lisäksi henkilökunnan koulutuksiin ja perehdytyksiin on hyvä sisällyttää myös käytännön tasolla olevia tekoja hävikin edistämiseksi. Scandic Hotelsseissa ruokahävikkiin liittyvä sosio-kulttuurinen suurempi muutos ei tapahdu hetkessä, mutta tähän voidaan kuitenkin päästä tekemällä ruokahävikin vähentämisestä henkilökunnan arkipäivää.

Kuva 8. Ruokahävikin vähentäminen (LUKE, 2022).

Sosio-kulttuurisen muutoksen lisäksi suurena tekijänä muutoksessa on teknologian kehittyminen ja uudenlaiset ratkaisut ja sitä kautta hävikin minimoiminen. Ruokahävikin määrän vähentämisessä älyteknologiaa voidaan hyödyntää erilaisin keinoin ja esimerkiksi hävikin määrän läpinäkyvyys asiakkaille ja henkilökunnalle, voi edesauttaa sen vähentämisessä. Esimerkiksi jos asiakas pystyisi ravintolassa näkemään reaaliaikaiset

tiedot ruokahävikin määrästä, voisi tämä tiedon läpinäkyvyys kannustaa asiakasta ottamaan ruokaa noutopöydästä maltillisemmin, jolloin turhalta hävikiltä voitaisiin säästyä. Digitaalisten työkalujen avulla ravintoloissa voidaan myös esimerkiksi punnita ja kirjata ruokahävikkiä digitaalisesti, sekä digitaalisten järjestelmien avulla voidaan myös nähdä mistä hävikki syntyy sekä saada ratkaisuehdotuksia hävikin vähentämiseksi. Yleensä näiden digitaalisten työkalujen avulla voidaan myös samanaikaisesti tallentaa tiedot järjestelmään ja saada sitä kautta tarkat raportit tuote-, valmistus- ja asiakashävikistä, joka ylipäätään edesauttaa ruokahävikin raportoinnissa. Erilaisia ratkaisuja miettimällä ja hyödyntämällä voidaan hyvin estää ruokahävikin syntymistä sekä lisäksi mahdollisesti saada paikannettua myös hävikin erityisiä ongelmakohtia. (Esmiley, 2022.)

10.2.3 Hävikin vähentäminen

Jätedirektiivin 29 §:ssä säädetään käyttämättömien elintarvikkeiden luovuttamisesta uudelleenjakeluun ja että toimijan on luovutettava käyttämättä jääneet elintarvikkeet uudelleenjakeluun ensisijaisesti ihmisravinnoksi, jos se voidaan tehdä elintarviketurvallisuutta vaarantamatta ja kohtuullisin kustannuksin. Elintarviketoimija voi siis itse valita miten ja kenelle käyttämättä jääneet elintarvikkeet luovutetaan, edellyttäen kuitenkin, että luovutus ei vaaranna elintarviketurvallisuutta. Eli elintarvikkeita voi myydä tai luovuttaa asiakkaille tai omalle hotellihenkilökunnalle tai sitä voi antaa erilaisille järjestöille tai muille tahoille, kunhan elintarvikkeita luovuttavan, että vastaanottavan toimija noudattaa elintarvikelainsäädännön vaatimuksia. (Ympäristöministeriö, 2022.)

Valtakunnallisen jätesuunnitelman mukaan erilaista tähderuokakäytäntöä tulee laajentaa koko maahan. Esimerkiksi Sitran resurssiviisautshankkeessa Jyväskylässä testattiin koulujen lounaslinjastoista yli jääneen ruoan myyntiä omakustannushintaan ulkopuolisille. Tämän jälkeen tällainen tähderuokakokeilu on levinnyt valtakunnalliseen tietoisuuteen ja käytännöksi noin 15 muuhunkin kaupunkiin. Tällaista tähderuokakäytäntöä on jätesuunnitelman mukaan pyrittävä Suomessa levittämään. Lisäksi jätesuunnitelmassa on ehdotuksena toimijoiden käyttöön, että vähittäiskaupat sekä majoitus- ja ravitsemuspalvelut ottavat käyttöönsä pohjoismaisen ympäristömerkin tai muun

sertifioiduin ympäristömerkin tai -järjestelmän. Pohjoismaisen ympäristömerkin tai EU:n ympäristömerkinnän kriteerit ohjaavat toimimaan kiertotalouden mukaisesti ja tavoitteena tällä on pyrkiä aktiivisesti vähentämään jätemääriä sekä vähentämään lajittelemattoman ja poltettavaksi menevän jätteen määrää. (Ympäristöministeriö, Valtakunnallinen jätesuunnitelma, 2018, s. 35.)

Scandic-hotellit ovat mukana ResQ Club- älä heitä hyvää ruokaa hukkaan- palvelussa, jonka kautta kuka vaan voi helposti ostaa ylijääviä annoksia ravintoloista. ResQ Club-sovelluksen kautta sen käyttäjät voivat ostaa alennuksella myymättömiä annoksia, aterioita ja välipaloja erilaisista ravintoloista ja kahviloista. Käyttäjän on helppo sovelluksen kautta etsiä omalta alueelta ruokaa selailemalla karttaa sekä selailla listaa tarjolla olevista annoksista. (Kokko, 2022; ResQ-Club, 2022.)

ResQ Clubin kautta Scandic voi siis myös vähentää ruokahävikkiään. Ruuan heittäminen roskiin on huonoa liiketoimintaa ja tämän avulla hävikin voi kääntää hyväksi liiketoiminnaksi. Mitä suuremmasta yrityksestä tai ravintolasta on kyse, sitä suurempia säästöjä sekä kassavirrassa, että ruokahävikissä voidaan vuositasolla saada aikaan. Jokainen myyty tuote vähentää tarpeetonta ruokahävikin aiheuttamaa ympäristökuormitusta ja tämän lisäksi voidaan osoittaa asiakkaille, että yritys haluaa reagoida hävikin määrän ja sitä kautta pienentää ympäristövaikutuksia. (ResQ-Club, 2022.)

Scandic hotellien henkilökunnassa voisi olla myös potentiaalia ruokahävikin vähentämisessä. Elintarvikelainsäädäntö huomioiden, hotelleissa ja ravintoloissa voisi olla mahdollista ottaa käyttöön toimintamalli, jossa hotellin henkilökunta saisi ostaa tai saada ilmaiseksi myymättömiä ruoka-annoksia. Ruokahävikkiä tulisi lähtökohtaisesti ajatella siltä kannalta, että jokainen annos tai ateria, jota ei laiteta biojäteastiaan, on ravintolalle ja yritykselle säästöä rahallisesti, mutta myös lainsäädännön etusijajärjestyksen täytäntöönpanoa sekä velvollisuuksien täyttämistä.

10.3 Lasijäte

Lasi on yhdyskuntajätteistä yksi helpommin kierrätettävistä jätteistä sen tunnistettavuuden vuoksi, kun vain muistaa sen lajittelusta muutaman tärkeän asian. Lasinkeräykseen ei kuulu laittaa seuraavia jätteitä, jotka kuuluvat sekajätteeseen; juomalasit, kuumuutta kestävät lasit (esim. kahvipannut ja uunivuoat), kristallit, posliini, ikkuna- ja peililasi, opaalilasi (esimerkiksi kosmetiikkapakkauksissa mahdollisesti oleva) tai lamppuja, jotka menevät lampputyypin mukaan joko sekajätteeksi, sähkölaitteiden keräykseen tai vaarallisen jätteen keräykseen. Lasi on erittäin ympäristöystävällinen kierrätettävä tuote, sillä sitä voidaan kierrättää ihan rajattomasti uusien pakkausten valmistukseen ilman, että sen laatu tai puhtaus kuitenkaan heikkenee. (HSY, 2022.)

Jäteasetuksen 7 §:ssä säädetään kuitenkin jätteen pakkaamisesta, merkitsemisestä sekä jätteestä annettavista tiedoista. Asetuksen mukaan jäte on tarpeen mukaan pakattava, merkittävä ja siitä on annettava tiedot siten, että jätteen säilyttämisestä ja kuljettamisesta ei aiheudu vaaraa ympäristölle tai kenenkään terveydelle. Eli esimerkiksi särkyneen peililasin voi laittaa sekajätteeseen, kunhan muistaa ensin pakata hyvin lasin sirpaleet pahviin ja erilliseen muovisäkkiin. (HSY, 2022.)

10.4 Metallijäte

Metallit ovat arvokasta luonnonvaraa, jota voi kierrättää lähes loputtomiin ja kierrätettyä metallia käytetäänkin raaka-aineena uusien metallituotteiden valmistuksessa, kuten uusien metallipakkausten valmistuksessa tai lapioiden, polkupyörien ja autojen osiksi. Pienmetalliin lajitellaan puhtaat metalliset pakkaukset kuten säilyke- ja juomatölkit, alumiinivuoat ja -foliot, metallikannet ja -korokit, tuikkukynttilöiden metallikuoret, tyhjät ja kuivat maalipurkit, tyhjät aerosolipurkit sekä muut pienet metalliesineet. Yhdyskuntajätteeksi ja pienmetallikeräysastiaan ei kuulu suuria metalliesineitä kuten pellejä, huonekalujen metalliosia, metalliputkia tai metallisia koneita tai laitteita. Myöskään pienmetalliin ei kuulu akkuja, paristoja, pesukoneita tai muita sähkölaitteita. (HSY, 2022.) Jos isoa metalliromua tulee Scandicissa säännöllisesti, tulee sitä varten varata oma jäteastia tai -lava.

10.5 Muovijäte

Maailma muuttuu ja muovipakkauksille sekä ylipäätään muoville kohdistuu tällä hetkellä ja tulevaisuudessa suuria paineita uudistua sekä raaka-ainepohjan että kiertotalousvaikutusten suhteen. Jätteitä ja jätehuoltoa koskeva sääntely ei ole ensisijainen keino tavoitteeseen pääsemiseksi, jonka vuoksi on tarvittu myös toimia suoraan teollisuustuotantoon ja tuotteiden valmistukseen sekä ominaisuuksiin. Nämä toimet voidaan osittain perustaa jätelakiin ja esimerkiksi lain yleisiin velvollisuuksiin sekä niiden nojalla annettavaan sääntelyyn. (HE 40/2021, 3.1.) EU:n muovistrategia edellyttääkin kaikkien muovipakkausten olevan valmistettu kierrätettäväksi tai uudelleen käytettäväksi vuoteen 2030 mennessä. SUP-direktiivi (Single Use Plastics) luo vaatimuksia muun muassa muovipakkaussuunnitteluun siten, että esimerkiksi muovipulloon tulee pakolliseksi korkin kiinnittäminen. Direktiivin mukaisesti joitakin muovituotteita on kieltolistalla ja toisia taas vähennyslistalla. (Suomen Uusiomuovi Oy, 2022.)

Muovi on ylipäätään arvokas raaka-aine, jolla on kysyntää, joten sitä ei tule laittaa seka- tai energiajätteeseen. Scandicin tulisi muovin kierrättämisen lisäksi ostaa koko ajan enemmän tuotteita, joissa on käytetty kierrätettyä muovia, sillä uusiomuovin käyttö vähentää neitseellisen muovin tarvetta ja yksi kg uusiomuovia säästääkin 1,5 kg CO₂:a verrattuna tavalliseen muoviin. Neitseellisten materiaalien säästämisen näkökulmasta yrityksissä kiertotalouden ohjauskeinojen tulee myös siis suunnata kulutusta uusiomateriaaleihin ja niistä valmistettujen tuotteisiin (Suomen Uusiomuovi Oy, 2022; Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta, 2016, s. 25).

Scandicissa kiertotaloutta ei voi ajatella niin, että sitä tapahtuu vain esimerkiksi jätteen kierrättämisen ja lajittelun kohdalla. Yrityksen kokonaisvaltaiseen edistävään kiertotalouteen kuuluu myös kestävä kehitys tukevien tuotteiden hankinnat sekä innovatiiviset ja rohkeat uudistukset osana normaalia liiketoimintaa. Nykyinen lainsäädäntö, jonka painopiste on tuotteissa eikä enää jätteissä, mahdollistaa entistä paremmin yritysten luontoa säästävämät hankinnat ja ostot ja sitä myöten myös paremman kierrättämisen. (Valtioneuvosto, 2021, Uusi suunta, s. 13.) Scandic on vähentänyt vuosittain jo yli 50 miljoonaa muovipakkausta, 4 miljoonaa muovipulloa ja 1,3 miljoonaa muovipillia, kun se on vaihtanut kylpyhuoneiden kertakäyttöiset kosmetiikkapakkaukset täyttöpulloihin vuonna 1996, pullotetun veden sijaan on tarjoiltu Scandic-hanavettä

vuodesta 2008 sekä muovisten pillien ja cocktailtikkujen käyttö lopetettiin kokonaan vuonna 2018. (Scandic, 2022.)

Yrityksistä tuleva muovijäte voi olla kuluttajapakkauksiin rinnastettavaa materiaalia, mutta sen lisäksi yrityksestä saattaa tulla monenlaista muuta muovijätettä. Kuluttajat voivat pääsääntöisesti kerätä kaikki muovipakkaukset yhteen, mutta yrityksissä muovijäte tulee lajitella tarkemmin eli erilaiset muovit tulee erotella omiin lajeihinsa. Jos tuotteessa on kahta materiaalia, tulee ne irrottaa toisistaan ja lajitella erikseen. Jos tuotetta ei pysty erottelemaan, niin lähtökohtaisesti jäte lajitellaan sen mukaan, kumpaa materiaalia pakkauksessa on enemmän. (Lassila & Tikanoja, 2022.)

Valtakunnallisessa jätesuunnitelmassa on kirjattu yhdeksi tavoitteeksi lisätä neuvontaa ja tiedostusta erityisesti juuri pakkausten kierrätyksen edistämiseksi. Tuottajayhteisölle on asetettu siksi laaja neuvontavelvollisuus, jolla saataisiin kannustettua lajitteiluun ja lisättyä erityisesti muovipakkausten kierrätystä ja sen valvontaa, sillä kierrätyspotentiaalia muovipakkauksissa ylipäättään on vielä paljon. Esimerkiksi Suomen Uusiomuovi Oy on muovipakkausten tuottajayhteisö, joka edistää muovipakkausten kierrätystä sekä myös hoitaa tuhansien tuottajien puolesta lainsäädännössä määriteltyä vastuutaan. (Suomen Uusiomuovi Oy, 2022; Valtakunnallinen jätesuunnitelma, 2027, s, 28.)

10.6 Paperijäte

Paperinlajittelulla on pitkät perinteet ja sen vuoksi paperin kierrätyksen suomalaiset osaavatkin hienosti, vaikkakin viime vuosina paperinkierrätyksen määrä on kuitenkin ollut laskussa digitalisaatiokehityksen vuoksi. Tämä johtuu monista digitalisaation tuomista muutoksista ja sen vuoksi esimerkiksi työpaikoilla ei tarvita tulostuspapereita enää kovin usein ja sanomalehtiäkin voidaan lukea kätevästi netistä. (Yle, 2022.) Kierätetyn paperin energiankulutus on noin 50 % pienempi kuin neitseellisen puuraaka-aineen ja yksi tonni keräyspaperia vastaa noin 14 puuta. Paperia voi kierrättää noin 6–7 kertaa ennen kuin kuitu on käytetty loppuun ja kierätetystä paperista valmistetaan muun muassa aaltopahvia, pakkauspahvia, sanomalehtipapereita ja hygieniapapereita.

(Stena Recycling, 2022.) Salassapitoa vaativat paperijätteet eli tietosuojapaperit kerätään tarvittaessa erikseen niille varattuihin astioihin (HSY, 2022).

10.7 Pahvi- ja kartonkijäte

Pahviin kuuluvat ruskeat pahvilaatikot sekä aaltopahvi, mutta pahviin, eikä myöskään kartonkiin tule laittaa märkää tai likaista pahvia tai kartonkia, folioituja pakkauksia tai styroksia. Pahvista tehdään hylsyjä paperi- ja tekstiiliteollisuudelle. Kartonkiin puolestaan kuuluvat nestepakkaukset esimerkiksi maito- ja mehutölkit, kartonkipakkaukset kuten muro- ja keksipakkaukset, leivoslaatikot ja munakennot, puhtaat sokeri- ja jauhopussit, muovipinnoitetut käärepaperit, kuten kopiopaperin kääreet sekä paperikassit. Keräyskartongista ja pahvista valmistetaan uusia tuotteita, esimerkiksi pehmo-papereita ja uusiokartonkia. (Mustankorkea, 2022.)

11 NYKYTEKNOLOGIA KIERRÄTYKSEN TUKENA

Jäteasetuksen 22 §:n mukaan erilliskerätty jäte on toimitettava käsittelyyn, jossa mahdollisimman suuri osa valmistellaan mahdollisimman korkealaatuiseen uudelleenkäyttöön tai kierrätykseen. Scandic voi tehokkaaseen resurssien käyttöön ja kierrätysasteen nostamiseen hyödyntää tarkan syntypaikkalajittelun sijaan myös jätteiden toimittamista uusiin edistysellisiin kierrätyslaitoksiin. Remeo Oy suomalainen ympäristöhuoltoalan yritys, joka on esimerkiksi rakentanut Vantaalle merkittävästi kiertotalouden edistämistä toteuttavan kierrätyslaitoksen. Kierrätyslaitoksen teknologisella toteutuksella autetaan asiakkaita vastaamaan lainsäädännön asettamiin kierrätystavoitteisiin. Uusinta teknologiaa edustavassa laitoksessa on tarkoitettu kierrätettävän muun muassa kaupan-, rakennus- ja muun teollisuuden jätemateriaaleja. (Remeo Oy, 2022a.)

Tämä uusi kierrätyslaitos on tuonut mekaanisen materiaalinkäsittelyn tilalle uutta oppivaa teknologiaa, jonka ansiosta materiaalit saadaan tehokkaasti uusiokäyttöön entistä paremmin. Kierrätyslaitoksessa pystytään erottelemaan esimerkiksi erilaiset muovit toisistaan ja modernin jätteiden erottelun ja lajittelun ansiosta materiaalien

hyödyntäminen on mahdollista energian hyödyntämisen sijaan. Kierrätyslaitoksen ja modernin teknologian avulla pystytään tuottamaan puhtaita uusiomateriaaleja, joilla voidaan korvata neitseellisiä luonnonvaroja ja raaka-aineita. Lain velvoittavuuden näkökulmasta jätteiden lajittelussa tulee noudattaa etusijajärjestystä, mutta tämänkaltaiset kierrätyslaitokset kuitenkin mahdollistavat Scandicille esimerkiksi energijätteen keräämisen tulevaisuudessakin. Jos jätteet toimitetaan lajiteltavaksi niitä käsitteleviin moderneihin kierrätyslaitoksiin, niin jätteiden kierrätys- ja hyödyntämisaste nousisi, vaikka syntypaikkalajittelu ei olisikaan täydellistä. (Remeo Oy, 2022a.)

12 RAPORTOINTI

Jätteiden valvontaan liittyvät velvoitteet voivat olla yrityksissä jätelain uudistuksen myötä varmaankin hankalampia asioita yrityksessä sisäistää. Aiemminkin jätelaissa on säädetty toiminnanharjoittajan seuranta- ja tarkkailuvelvollisuuksista sekä viranomais-ten tiedonsaantioikeudesta, mutta nyt jätelaki velvoittaa raportoimaan jätteistä laajemmin ja tarkemmin. Jätteiden tiukan raportoinnin taustalla on EU- jäsenmaiden kiristyneet laajat raportointivelvollisuudet.

Tietojen luotettavuuden varmistamiseksi säädetään erikseen säännöistä, joiden mukaisesti jäsenvaltioiden tulee raportoida mitä tosiasiallisesti on kierrätetty ja valmisteltu uudelleenkäyttöön. Kierrätystavoitteet lasketaan kierrätykseen tulevan yhdyskuntajätteen painon mukaan ja kierrätetyksi luetun yhdyskuntajätteen punnitsemisen tapahtuu siinä vaiheessa, kun yhdyskuntajäte tulee kierrätettäväksi. Eli kierrätetyksi ei ilmoiteta materiaalin hävikkiä, joka on tapahtunut ennen kuin jäte on tullut kierrätykseen. Kyseinen hävikki voidaan määrittää esimerkiksi teknisten eritelmien tai eri jätevirtojen keskimääräisten hävikkiasteiden laskemista koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen tai muiden tämän kaltaisten toimenpiteiden perusteella. Jäsenvaltioiden tulee raportoida näistä määristä laaduntarkastusraporteissaan, jotka liitetään Euroopan komissiolle toimitettaviin tietoihin jätteen kierrättämisestä. (Jätedirektiivi, s. 8.)

EU-direktiivin mukaan jäsenvaltiossa on siis seurattava ja arvioitava jätteen syntymisen ehkäisemistä koskevien toimenpiteiden täytäntöönpanoa sekä käytettävä asianmukaisia laatua ja määrää kuvaavia indikaattoreita ja tavoitteita koskien erityisesti syntyneen jätteen määrään. Tämän lisäksi jäsenvaltioissa tulee seurata ja arvioida uudelleenkäyttöä koskevien toimenpiteiden täytäntöönpanoa sekä elintarvikeljätteen syntymisen ehkäisemistä koskevien toimenpiteiden täytäntöönpanoa. (Jätedirektiivi, s. 19.)

12.1 Jätteiden raportointi

Jätelain 12 §:ssä säädetään selvilläolo- ja tiedonantovelvollisuudesta. Sen mukaan lähtökohtaisesti tuotannon harjoittajan on oltava selvillä tuotannossaan tai tuotteestaan syntyvästä jätteestä, sen ympäristövaikutuksista ja jätehuollosta sekä mahdollisuuksistaan vähentää tuotannossaan syntyvää jätteen määrää. Jätteen haltijan tulee olla selvillä jätteen alkuperästä, määrästä, lajista, laadusta sekä muista merkityksellisistä jätteen ominaisuuksista ja tarvittaessa antaa näitä tietoja muille jätehuollon toimijoille. Jätelain 24 § 1 mom: ssa säädetään yleisistä valvontaviranomaisista, että niitä ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jotka valvovat jätelain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.

Jätelain 13 luvussa säädetään tarkemmin valvonnasta ja hallintopakosta. Scandiceissa tulee pitää kirjanpitoa jätteistä, sillä lain 118 §:ssä säädetään kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuudesta ja sen mukaan toiminnanharjoittajan on pidettävä kirjaa jätteistä, jos toiminnassa syntyy vähintään 100 tonnia jätettä vuodessa. Tämän lisäksi, kun nämä ehdot täyttyvät, toiminnanharjoittajan on pidettävä kirjaa jätteen uudelleenkäytön valmistelussa, kierrätyksessä tai muussa hyödyntämisessä syntyvistä tuotteista ja materiaaleista. Kuvassa 9 on pelkistetty esimerkki taulukosta, mitä raportointiin tulee jätteenasetuksen mukaan sisällyttää.

Kg / Tn YHTEENSÄ	Kierrätetty yhdyskuntajäte	Jätteen uudelleenkäyttö	Muu hyödyntäminen	Materiaalihävikki
Syntyvät tuotteet				
xxx				
xxx				
Syntyvät materiaalit				
xxx				
xxx				

Kuva 9. Esimerkki taulukko jätteen uudelleenkäytöstä, kierrätyksestä tai muusta hyödyntämisessä syntyvistä tuotteista ja materiaaleista.

Jäteasetuksen 33 §:ssä säädetään jätelain 118 §:n lisäksi vielä tarkemmin jätteen tuottajan kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuudesta. Kun toiminnanharjoittajan toiminnasta tulee jätettä vähintään 100 tonnia jätettä vuodessa, tulee sen pitää siitä aikajärjestyksen mukaista kirjaa. Kirjanpito on laadittava mahdollisuuksien mukaan toimipaikoittain ja kirjanpidosta tulee selvitä merkittyinä ja eriteltyinä jätteen määrä, jätenimike ja kuvaus jätelajista, jätteen tyyppi sekä toiminta, jossa jäte on syntynyt, jätteen vastaanottajan ja kuljettajan tunnistetiedot, jätteen käsittelypaikka sekä jätteen käsittelytapa, jos jäte toimitetaan muualle käsiteltäväksi. Kuvassa 10 on pelkistetty esimerkki aikajärjestyksen mukaisesta taulukosta, mitä raportointiin tulee jäteasetuksen mukaan sisällyttää.

Jätteiden raportointi hotelleittain										
Pvm	Jätenimike	Kuvaus jätelajista	Jätteen tyyppi	Jätteen määrä	Toiminta, jossa jäte syntynyt	Jätteen vastaanottaja	Kuljettajan tunniste	Jätteen käsittelypaikka	Jätteen käsittelytapa	
1.1.2022	Lasijäte	lasipakkaukset	lasi	200 kg	Ravintolat	xxx	xxx	xxx	kierrätys	
2.1.2022										
3.1.2022										
4.1.2022										
5.1.2022										

Kuva 10. Esimerkki taulukko jätteistä aikajärjestyksessä.

Näiden lisäksi ominaisjättemäärä on ilmoitettava jätteiden kokonaismääränä ja toiminnalle tyypillisten jätteiden määränä suhteessa muuttajaan, joka mahdollisimman hyvin kuvaa toiminnan laajuutta. Tällaisia muuttujia ovat toimialasta riippuen henkilötövuosien määrä, liikevaihto, tuotannon määrä, hoitovuorokaudet, yöpymisten määrä ja liiketilan pinta-ala. Scandicin ympäristöraportoinnissa otetaan huomioon muuttujana muun muassa pesulatiedot, jättemäärät ja kemikaalit, yöpyjämäärät, kokousasiakkaiden määrä sekä ravintola-asiakkaiden määrät ja näitä tietoja vertaillaan per vieras per vuorokausi. Scandic hotelleissa on nimettyinä raportoinnista vastaavat henkilöt, joiden tehtävänä on raportoida energian ja veden kulutuksen lisäksi myös nämä jättemäärät ja muut jätteisiin liittyvät tiedot. (Jäteasetus, 33 §; Kokko, 2022.)

12.2 Elintarvikejätteen raportointi

Jätelain 118 a §:ssä säädetään elintarvikejätteen kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuudesta ja sen mukaan elintarvikealan toimijan on pidettävä kirjaa syntyvän elintarvikejätteen määrästä ja käsittelystä. Kirjanpidossa on mahdollisuuksien mukaan ilmoitettava myös arvio jätteenä käytöstä poistetun syömäkelpoisen elintarvikkeen kokonaismäärästä ja kirjanpitoa on säilytettävä kuusi vuotta.

Jäteasetuksen 34 §:ssä säädetään lisäksi vielä tarkemmin kirjanpidon velvollisuuksista. Asetuksen mukaan elintarvikejätteestä on pidettävä aikajärjestyksen mukaista kirjaa ja kirjanpidosta tulee selvitä merkittyyinä ja eriteltyinä elintarvikejätteen kokonaismäärä. Tämän lisäksi kirjanpidosta tulee selvitä pääasialliset jätelajit, joista jäte koostuu sekä mahdollisuuksien mukaan jätenimikkeet sekä arvio jätteenä käytöstä poistetun syömäkelpoisen elintarvikkeen kokonaismäärästä sekä vielä jätteen vastaanottajan tunnistetiedot ja jätteen käsittelytapa. Kuvassa 11 on pelkistetty esimerkki aikajärjestyksen mukaisesta taulukosta, mitä raportointiin tulee jäteasetuksen mukaan sisällyttää.

Elintarvikejätteen raportointi						
Pvm	Jätelaji	Jätenimike	arvio jätteenä käytöstä poistetun syömäkelpoisen elintarvikkeen kokonaismäärästä	Jätteen määrä	Jätteen vastaanottajan tunniste	Jätteen käsittelytapa
1.1.2022	Biojäte	xxx	xxx	100 kg	xxx	xxx
2.1.2022						
3.1.2022						
4.1.2022						
5.1.2022						

Kuva 11. Esimerkki taulukko jätteistä aikajärjestyksessä.

Luvan- tai ilmoituksenvaraisen elintarvikealan toimijan on toimitettava kalenterivuositain yhteenveto elintarvikejätteistä valvontaviranomaiselle, mutta muilla kirjanpitovelvollisilla toimijoilla, kuten ravintoloilla ja majoitustoiminnalla ei ole tällaista tiedonantovelvollisuutta. Kuitenkin näiden muiden toimijoiden tulee pyynnöstä antaa elintarvikejätteen kirjanpitotiedot. Näitä elintarvikealan toimijan velvollisuuksien noudattamista valvoo jätelain mukaiset valvontaviranomaiset eli muun muassa elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukset ja luonnonvarakeskus (LUKE) kerää toimijoilta kirjanpitotietoja erillisselvityksin Euroopan komissiolle tehtävää raportointia varten. (Ympäristöministeriö, 2022.)

13 TURVALLISUUS

Turvallisuus on tärkeässä roolissa Scandic Hotelleissa ja turvallisuusohjeiden mukaan hotelleissa ei sallita yhdenkään vieraan tai työntekijän turvallisuuden vaarantamista (Scandic, 2022). Työturvallisuuden ylläpitäminen ja ylipäätään siitä huolehtiminen on työnantajan ja työntekijöiden yhteistyötä ja edellyttää koko henkilöstön sitoutumista, mutta ensisijaisesti työturvallisuustoiminnasta vastaa aina työnantaja (Työterveyslaitos, 2022). Yrityksien jätehuollon järjestämiseen ja organisointiin liittyy olennaisesti myös nämä turvallisuustekijät ja työturvalliset toimintamallit. Jätteen tuottajayrityksen henkilökunnan lisäksi jäteastian tyhjentäjällekin tulee turvata terveellinen ja turvallinen työympäristö. Kuljettajalle on esimerkiksi puristimien ja syväkeräyssäiliöiden tyhjennys paljon turvallisempi vaihtoehto, kuin perinteinen yksittäisten astioiden raskas raahaaminen käsin, jonka lisäksi käsin siirtämistä voivat haitata vielä kynnykset, epätasainen maa sekä lumi. Työterveyslaitoksen tutkimuksessa (tutkimus jäteauton kuljettajan työturvallisuudesta, Uusiouutiset 5/2016) 40 % kuljettajista kertoi, että jäteastian siirtäminen aiheuttaa vaaratilanteita viikoittain tai jopa useammin. (Molok, 2022.)

13.1 Työturvallisuuslaki 738/2002

Jätteen kuljettaja kohtaa työssään päivittäin useita erilaisia jätteen vastaanottoaikoja, joista asiakkaiden jätteitä tulee noutaa. Työturvallisuuslain 738/2002 (jäljempänä työturvallisuuslaki), 4 §:ssä säädetään, että työn suorittajasta sovelletaan samoin, mitä työturvallisuuslaissa säädetään työntekijästä sekä se, mitä säädetään työnantajasta, koskee myös työn teettäjää. On siis työturvallisuuslaissa säädettyä, että Scandicin on mahdollistettava myös jätteen kuljettajalle sellaiset olosuhteet, että kuljettaja voi tehdä työnsä turvallisesti.

Työturvallisuuslaissa säädetään työnantajan yleisestä huolehtimisvelvollisuudesta. Työnantajan on tarpeellisilla toimenpiteillä huolehdittava työntekijöiden turvallisuudesta sekä otettava huomioon työhön, työolosuhteisiin ja muuhun työympäristöön liittyviä seikkoja. Työnantajan on suunniteltava ja toteutettava työolosuhteiden parantamiseksi tarvittavia toimenpiteitä. (Työturvallisuuslaki, 8 §.) Työturvallisuuslain rangaistussäännöksissä säädetään, että työnantaja, joka tahallaan tai huolimattomuudesta

laiminlyö laissa tai sen nojalla annetussa säädöksessä säädetyn selvityksen tai suunnitelman, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, työturvallisuusrikkomuksesta sakkoon (Työturvallisuuslaki 63 §).

Työnantajan on työn ja toiminnan luonne huomioon ottaen riittävän järjestelmällisesti selvitettävä ja tunnistettava työstä, työtilasta ja muusta ympäristöstä aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät. Jos kuitenkin työnantajalla ei ole tarkoitettuun toimintaan riittävää asiantuntemusta, on sen käytettävä ulkopuolisia asiantuntijoita eli esimerkiksi turvallisen jätteiden vastaanottoaikan suunnitteluun voi pyytää apua omalta jätteen kuljetus yritykseltä. (Työturvallisuuslaki, 10 §.) Jos jätteen vastaanottoaikasta jätteen noutaminen kuljettajan arvion mukaan voi aiheuttaa vakavaa vaaraa (esimerkiksi liukastuminen tai kaatuminen), on hänellä oikeus pidättäytyä tällaisen työn tekemisestä siihen saakka, kunnes työnantaja on poistanut vaaratekijät. Tällaisesta tilanteesta ja vaaranpaikasta on kuitenkin aina ilmoitettava työnantajalle tai tämän edustajalle niin pian kuin mahdollista. (Työturvallisuuslaki, 23 §.) Esimerkiksi työnteettäjän on huolehdittava siitä, että liukkaalla ilmalla ulkona oleva jätteen vastaanottoaika on hyvin hiekoitettu, eikä jätteen noutaminen esty sen vuoksi, että kuljettaja arvio tilanteen olevan hänelle vaarallinen ja aiheuttavan mahdollisesti tapaturman. Lisäksi työturvallisuuslain 34 §:ssä säädetään, että työntekemis paikalla eli esimerkiksi juuri jätteen vastaanottoaikalla, tulee olla riittävän tehokas valaistus.

Se mitä tulee isoimpiin asennusta vaativiin jäteastioihin, esimerkiksi jätepuristimiin, säädetään sekä tuotteen valmistajan ja luovuttajan velvollisuuksista että asentajan velvollisuuksista. Työturvallisuuslain 56 §:n mukaan koneelle tai laitteelle asetettavista turvallisuusvaatimuksista ja valmistajan tai muun käyttöön luovuttajan velvollisuuksista ja tuotteiden valvonnasta säädetään heille erikseen. Työturvallisuuslain 58 §:ssä laitteen asentajasta säädetään, että sen joka toimeksiannosta asentaa koneen, on otettava huomioon asennuksesta annetut valmistajan ja muut ohjeet ja huolehdittava siitä, että kone tai laite saatetaan siihen kuuluvine suojalaitteineen asianmukaiseen kuntoon.

13.2 Työturvallisuuden oikeuskäytäntö

Korkeimman oikeuden työtapaturmaan liittyvässä tapauksessa 2010:34 selvennetään hyvin työturvallisuusvelvoitteita siltä osin, kuin tapaturma on sattunut yrityksen tiloissa muulle kuin yrityksen omalle työntekijälle. Korkeimman oikeuden tapaus selventää työturvallisuuslaissa tarkoitettua yhteistä työpaikkaa sekä rikoslaissa tarkoitettua työnantajan edustajaa. Tässä korkeimman oikeuden tapauksessa oli kyseessä säätiön tiloissa osakeyhtiön työntekijälle sattunut työtapaturma suorittaessaan työtehtävää. Korkein oikeus toteaa ratkaisussaan, että työturvallisuuslain 49 §:ssä tarkoitettu yhteinen työpaikka määritellään siten, että työpaikalla, jolla yksi työnantaja käyttää pääasiallista määräysvaltaa ja jolla kuitenkin samanaikaisesti toimii yksi tai useampi työnantaja, on pidettävä yhteisenä työpaikkana. Näiden työnantajien on keskinäisellä yhteistoiminnalla ja tiedottamisella huolehdittava siitä, että heidän toimintansa ei vaaranna työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä.

Tässä kyseisessä oikeustapauksessa säätiö käytti pääasiallista määräysvaltaa ja sen toiminta oli vaikuttanut täten myös osakeyhtiön työntekijöiden työturvallisuuteen. Kysymys on siten sellaisesta tilanteesta, jossa osakeyhtiön työntekijä on suorittanut työtä laissa tarkoitettulla yhteisellä työpaikalla. Työturvallisuuslain 51 §:n mukaan pääasiallista määräysvaltaa käyttävän tulee yhteisellä työpaikalla huolehtia työolosuhteiden ja työympäristön yleisestä turvallisuudesta. Tämän säädöksen perusteella korkein oikeus katsoo, että säätiö on tapauksessa ollut vastuussa siitä, että sen toiminta yhteisenä työpaikkana on järjestetty niin, ettei siitä aiheudu vaaraa osakeyhtiön työntekijöille. (KKO 2010:34.)

Korkein oikeus perusteluissaan toteaa, että työnantajan edustajalla puolestaan tarkoitetaan muun muassa sitä, joka työnantajan sijasta johtaa tai valvoo työtä. Tässä tarkoitettu työnantajan edustaja voidaan tuomita rikoslain 47 luvun 1 §:n mukaan rangaistukseen työturvallisuusrikoksesta. Lain esitöiden mukaan tärkeimpänä vastuuaseman tunnusmerkkinä on jonkinasteinen esimiesasema, mutta tapaukset ratkaistaan aina henkilön tosiasiallisten tehtävien ja päätäntävaltuuksien perusteella, eikä esimerkiksi ammattinimikkeen perusteella. (KKO 2010:34.)

13.3 Valtioneuvoston asetukset jätteen keräyksestä

Jäteasetuksen 10 §:ssä säädetään yleisesti yhdyskuntajätteen keräämisestä. Asetuksen mukaan jätteen haltijan on järjestäessään keräyksen ensinnäkin huolehdittava siitä, että jätteen vastaanottopaikkaan on esteetön pääsy, jäte on mahdollista kuormata turvallisesti poiskuljetusta varten ja että siellä on riittävä määrä jäteastioita, jotka ylipäätään soveltuvat kerättäville jätelajeille. Turvallisesti järjestetyssä vastaanottopaikassa ei ole muun muassa kynnyksiä, rappusia tms. muuta liikkumista vaikeuttavia tekijöitä. Tämän lisäksi vastaanottopaikassa on oltava riittävän tiivis pohja ja tarpeelliset säänkestävät katteet, vesien johtamis- ja käsittelyjärjestelyt ja muut rakenteet keräyksestä johtuvan terveydelle ja ympäristölle aiheutuvan vaaran tai haitan ehkäisemiseksi.

Jäteastioiden käytöstä ja tyhjennyksestä säädetään samoin kuin työturvallisuuslaissa eli käyttäjälle tai tyhjentäjälle ei saa aiheutua loukkaantumisen vaaraa tai mitään muutaakaan vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Esimerkiksi ylitäytetyt astiat ovat jäteastian tyhjentäjälle aina riski, josta saattaa liian suuren painon vuoksi seurata loukkaantuminen. Tämän vuoksi on tärkeää, että jäteastioita ei koskaan myöskään täytetä liian painavaksi ja aiheuteta näin mahdollista vaaraa astian tyhjentäjälle. (Jäteasetus, 10 §.)

Jäteasetuksen 10 §:n mukaan jäteastiat tulee merkitä selvästi, että mitä jätelajia kuhunkin astiaan kerätään, keräyksestä vastaavan yrityksen yhteystiedot sekä joko jäteastiaan tai sen välittömään läheisyyteen tulee asettaa selvästi nähtäville kerättävää jätelajia koskevat lajitteluohjeet. Jätteen keräyksestä roskaantunut vastaanottopaikka ja sen ympäristö on aina siivottava viivytyksettä. Scandic hotelleissa on hyvä olla nimettynä erikseen jätehuollosta vastaava henkilö, jonka yhteystiedot olisivat keräyksestä vastaavan yrityksen yhteystietojen lisäksi myös kirjattuna hotellin yhteiseen jätteiden vastaanottopaikkaan. Tällöin koko henkilökunta tietäisi kenen puoleen kääntyä, mitä tahansa ongelmia esimerkiksi jäteastioissa tai jäteympäristössä tuleekin. Valtioneuvoston asetuksessa säädetään myös, että jäteastia tulee tyhjentää riittävän usein siten, että jäte mahtuu astiaan ja kansi menee kunnolla kiinni, eikä jätteestä aiheudu muutoinkaan ympäristön likaantumista, roskaantumista, hajua tai muuta hygieenistä haittaa.

Jäteasetuksen 10 §:ssä säädetyn mukaan jäte on lajiteltava kiinteistöllä järjestetyn erilliskeräyksen mukaisesti. Erilliskerättyjen jätteiden laatuun liittyen on hyvä tietää, että vastuu jätteen laadusta on aina jätteen haltijalla, sillä jätelain 31 §:n mukaan, jos vastaanottoaikaan toimitettua jätettä ei oteta vastaan, kuljettajan on palautettava jäte luovuttajalle, jonka on otettava jäte takaisin. Tämän lisäksi säädetään, että jäteasiat tulee pitää kunnossa ja lisäksi ne tulee puhdistaa riittävän usein siten, että keräyksestä ei aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Kuitenkin asetuksen mukaan sekajäteastia tulee puhdistaa vähintään kerran vuodessa ja biojäteastia vähintään kaksi kertaa vuodessa. Yleensä jätehuollon toimijat pesevät asiakkaidensa astioita automaattisesti vuosittain säädöksen mukaisesti. Tämä kuitenkin kannattaa tarkistaa oman jätehuollon toimijan sopimusehdoista, sillä käytäntöjä asian suhteen voi olla monia.

Jäteasetuksen 10 §:ssä säädetään lisäksi, että jätteen luvaton toimittaminen esimerkiksi ulkopuolisilta vastaanottoaikaan tulee estää tarvittaessa rakenteellisin ja muin teknisin keinoin. Jätettä toimittavan on laitettava jäte aina sille varattuun jäteastiaan ja huolehdittava siitä, ettei astia jätteen vuoksi rikkoonnu eikä tarpeettomasti likaannu. Jätteen haltijan ja jätteen kuljettajan on huolehdittava jätteen kuormaamisen ajoittamisesta ja muista kuljetusjärjestelyistä siten, että vastaanottoaikaan läheisyydessä asuville ei aiheudu häiriöitä, esimerkiksi meluhäiriötä.

14 VASTUULLISUUS

14.1 Vastuullisuusteot osana päivittäistä tekemistä

Vastuullisuus yrityksissä tarkoittaa toimintaa mahdollisimman kestäväällä tavalla huomioiden sidosryhmien (asiakkaat, henkilöstö, omistajat/sijoittajat, asiakkaat, päättäjät, media ja toimitusketju) edut, vaatimukset ja odotukset. Parhaimmillaan vastuullisuus on yrityksessä strategian ytimessä sekä vastuullisuus on kilpailuetu. Jokaisella yrityksellä on kuitenkin mahdollisuus valita oma tapansa toimia vastuullisesti ja lähtökohdat tälle vastuulliselle toiminnalle asettaa direktiivit, lainsäädäntö ja muu normisto.

Vastuullisesti toimiva yritys on elinvoimainen ja menestyvä myös pitkällä tähtäimellä. (Elinkeinoelämän keskusliitto, 2022.)

Elinkeinoelämän keskusliiton julkaisussa ”Vastuullisuuden suunnannäyttäjät” kerrotaan, että kaikki merkit kuvastavat kestävän kehityksen tärkeyttä sekä kuluttajien, sijoittajien ja henkilöstön kasvavaa kiinnostusta vastuullisuusteemoja kohtaan. Vastuullisuuden liittyä olennaisesti myös muita tekijöitä kuin ympäristövastuu, mutta ylipääntään jokaisella yksittäisellä valinnalla on vaikutuksia, joita voidaan tarkastella myös vastuullisuuden näkökulmasta. Vastuullisuutta ei voi irrottaa päivittäisestä tekemisestä, ja käytännön vastuullistoimet vaihtelevatkin kopiopaperin kierrätyksestä yrityksen koko hankintaketjun ja tuotantoprosessien organisointiin. (Elinkeinoelämän liitto. Vastuullisuuden suunnannäyttäjät, 2019, s, 4)

Kuluttajien asenteet ovat muuttuneet ja vastuullisvaatimukset tiukentuneet, ja tämä alkaa näkymään etenevässä määrin myös suoraan yrityksissä. Selvitysten mukaan suuri osa suomalaisista kuluttajista onkin jo valmis maksamaan vastuullisista tuotteista ja palveluista jo sen vuoksi enemmän. Yrityksessä olisi ainakin hyvä pystyä todentamaan ja viestimään vastuullisuudesta, sillä mielikuvilla ja niiden vaikutuksilla brändiin voi olla suuri merkitys, koska kuluttajat vaativat kokonaisvaltaista läpinäkyvyyttä. (Elinkeinoelämän liitto. Vastuullisuuden suunnannäyttäjät, 2019, s, 7.)

Vastuulliset yritykset hoitavat juridiset velvoitteensa sekä ovat aktiivisia vuoropuhelussa muiden erilaisten yhteisöjen kanssa vastuullisuusohjelmiin liittyen. Yritys, joka haluaa olla edelläkävijä, pyrkii ratkomaan vaativia yhteiskunnallisia haasteita yritystoiminnan keinoin, vaikkakin kannattava liiketoiminta ja näiden erilaisten yhteiskunnallisten tarpeiden samanaikainen huomioiminen on vaikeaa ja moniulotteista. Yritys voi myös esimerkiksi halutessaan saada apua tulevaisuutensa suunnitteluun Pariisin ilmastopöytäkirjan mukaisiin tavoitteisiin pääsemiseksi tiedepohjaisten tavoitteiden avulla (Science-based targets) yksilöimällä, kuinka paljon ja kuinka nopeasti yrityksessä täytyy saada vähennettyä kasvihuonepäästöjä näiden sopimuksen mukaisiin tavoitteisiin pääsemiseksi. Suomestakin isoja yrityksiä on listautunut näiden tavoitteiden käyttöön, ja osalla nämä tavoitteet ovat vain muuten julkisia. (Elinkeinoelämän liitto. Vastuullisuuden suunnannäyttäjät, 2019, s, 14–15.)

15 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kiertotalous ei ole yksinään riittävä ratkaisu tulevaisuuden ilmastonmuutoksen hillinnan haasteiden edessä, mutta kiertotaloudesta on löydettävissä toimenpiteitä, joiden käyttöönottoa tehostamalla voidaan merkittävästi vähentää kasvihuonekaasupäästöjä (Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta, 2016, s. 73). Yhteiskunnassa kiertotalous ja kestävä kehitys ovatkin hyvin ajankohtaisia puheenaiheita, joissa usein korostetaan sen tärkeyttä, kiireellisyyttä sekä sen merkitystä. Yhteiskunnassa uskotaan asenteiden olevan muuttumassa kestävämmäksi kulutusta hyljeksiväksi sekä yksilö- että yhteiskuntatasolla, joka osaltaan pakottaa myös yrityksiä muuttumaan. (Valtioneuvosto, Uusi suunta, 2021, s. 23.)

Ympäristön suojelemiseksi kaikessa Scandicin toiminnassa tulisi aina ensisijaisesti miettiä, miten jätteen synty voitaisiin ehkäistä. Kuitenkin jätettä yritystoiminnassa syntyy, niin sen vuoksi kiertotalouden ja kestävä kehityksen prosessit on tärkeää olla kunnossa jokaisessa vaiheessa, hankinnoista ja ostoista materiaalien jakamiseen ja korjaamiseen sekä materiaalien hyödyntämiseen ja kierrättämiseen. Kiertotalous on siis mahdollisuus kehittää nykyistä liiketoimintaa. Kiertotaloutta ei voi mieltää vain raaka-aineiden kierrätykseksi, vaan kiertotalous muuttaa esimerkiksi tuotesuunnittelua, materiaalikehitystä, yritysten yhteistyötä arvoketjussa ja asiakkaiden kanssa sekä kokonaan liiketoimintamalleja (Valtioneuvosto, Uusi suunta, 2021, s. 23).

Scandic Hotelsin jätehuoltovelvoitteissa on pohjimmiltaan kyse pääsemisestä kohti hiilineutraalia ja luonnon monimuotoisuuden turvaavaa Suomea, unohtamatta tekemisen keskiössä olevaa turvallisuutta. Jätelain uudistus on kuitenkin vasta astunut voimaan ja kierrätysasiat ja -tavoitteet ylipäättään ovat vasta suhteellisen uusia asioita, joten on selvää, että Scandicin jätekentällä on vielä paljon tekemistä. Tällä hetkellä Scandicissa jätehuoltoasioita suunnitellaan lähinnä johtotasolla, mutta tulevaisuudessa jätehuollon ja kierrätyksen parissa olisi hyvä olla oma työryhmä tai jopa useita työryhmiä.

Scandicilla on Suomessa hotelleita monessa eri kaupungissa ja kunnassa ja alueet voivat olla jätehuoltotoiminnoiltaan kovinkin erilaisia. Jätehuollon ratkaisut on kuitenkin

aina toteutettava alueiden erityispiirteet sekä jo rakentunut infrastruktuuri huomioiden. Esimerkiksi pohjoisessa sijaitsevassa hotellissa biojätettä on kerätty vasta muutama vuosi, kun taas eteläisissä hotelleissa jätteiden erilliskeräys on ollut mahdollista jo useampia vuosia (Kokko, 2022).

16 YHTEENVETO

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli saada selvennettyä Scandic Hotelsin yhdyskuntajätteisiin kohdistuvia jätehuoltovelvoitteita ja tutkimuksessa kuvattiin Scandic Hotelsin yhdyskuntajätehuollon velvoitteita monesta eri näkökulmasta. Tutkimuksessa otettiin huomioon jätelain uudistuksen taustat sekä kirjoitettu laki ja sitä kautta säädetyt erilaiset jäteasetukset työturvallisuusasioita unohtamatta. Tutkimusnäkökulma oli työssä käytännönläheinen ja tutkimuksessa selvitettiin useita eri toimintatapoja, miten jätehuollon velvoitteisiin pystytään vastaamaan sekä miten ja minkälaisin toimin jätehuoltoa, kierrätystä ja luonnonvarojen tehokkaampaa käyttöä voi Scandicissa edistää.

Vuoden 2021 lakiuudistukseen saakka Scandic Hotels on vastannut jätehuoltovelvoitteisiin paremmin kuin mitä lainsäädäntö on vaatinut, sillä jätteiden erilliskeräystä, lajittelua ja hävikin tietoista vähentämistä on tehty hotelleissa jo vuosia, mitä ei kuitenkaan laissa tai asetuksissa ollut tarkoin säädelty. Lakiuudistuksen jälkeen erilliskeräysvelvoitteet ja kierrätystavoitteet ovat kuitenkin aiempaa tarkemmat ja tavoitteellisemmat, joten Scandicissa jätehuoltoa tulee entisestään kehittää, jotta jätehuollon velvoitteisiin pystytään vastaamaan myös tulevaisuudessa.

Keskeisimpänä tutkimustuloksena selvisi, että Scandicissa ylipäätään yhdyskuntajätehuollon velvoitteisiin vastaaminen vaatii paljon eri osa-alueiden organisointia, kokonaan uusia toimintamalleja sekä innovatiivisia ratkaisuja myös yhteistyökumppaneilta. Scandic Hotelssille tulevaisuuden yhdyskuntavelvoitteisiin vastaaminen ei tapahdu hetkessä eikä varsinkaan yksin. Scandicin tulee jatkossakin työskennellä päämäärätietoisesti jätehuollon edistämisen eteen ja yhteistyökumppaneiltakin tulee vaatia konkreettisia ratkaisuja ja luonnonvarojen tehokkaampaa käyttöä. Kiertotalouden

toteutuminen vaatii ylipäätään paljon yhdessä suunnittelua sekä yhdessä toteuttamista, eikä muutosta kohti hiilineutraalia ja luonnon monimuotoisuuden Suomea voi toteuttaa vahingossa tai itsestään. Tässä tutkimuksessa selvisi, että yhdyskuntajätteiden velvoitteisiin vastaaminen ja kiertotalous ylipäätään ei voi toteutua, jos toimintoja ei jalkauteta sinne, mistä jäte syntyy tai on syntymättä.

Toimeksiantajan mukaan tästä opinnäytetyöstä Scandic saa hyvän pohjan mahdollisesti seuraavalle jatkotutkimukselle. Yhdyskuntajätteiden lisäksi Scandicilta tulee esimerkiksi vaarallisia jätteitä ja tätä opinnäytetyötä voisikin jatkaa vaarallisten jätteiden ja muiden toiminnasta syntyvien jätteiden osalta toisella tutkimustyöllä täydentämään Scandicin jätehuoltovelvoitteita kokonaisuudessaan. Lisäksi tämän opinnäytetyön avulla Scandic pystyy kehittämään hotellien yhdyskuntajätehuoltoaan kohti kierrätystavoitteita ja jäteasetuksien mukaisia jätehuoltovelvoitteita. Scandic Hotels voi halutessaan käyttää tätä työtä esimerkiksi apuna yhtiön jätehuoltoon ja turvallisuuteen liittyvissä kehittämis- ja jalkauttamishankkeissa. Jätehuoltoa ja turvallisuutta voisi tulevaisuudessa parantaa esimerkiksi tekemällä yhtiötason jätehuoltosuunnitelman, joka yhtenäistäisi hotellien toimintamallit sekä ohjeistukset jätehuoltoon liittyen.

Toimeksiantajan mukaan tämä työ auttaa Scandicia terävöittämään mihin asioihin tulevaisuudessa pitää erityisesti kiinnittää huomiota ja mihin suuntaan jätehuoltoa tulee kehittää. Toimeksiantajan mielestä tämä työ tukee myös erinomaisesti Scandicin vastuullisuustavoitteita sekä Scandicissa tänä vuonna alkavaa ympäristösertifiointi Joutsenmerkki- projektia. Lisäksi tämä opinnäytetyö on toimeksiantajalle arvokas taustatutkimus, kun seuraavan kerran Scandicissa tulee eteen jätehuoltosopimuksen kilpailuttaminen.

Tämän opinnäytetyön aihe oli itselle hyvin mieleinen, ja sain mielestäni tässä työssä tärkeimmät lakiuudistuksesta tulleet jätehuoltovelvoitteet Scandicille avattua. Jätehuoltovelvoitteet ovat kuitenkin aiheeltaan hyvin laaja kokonaisuus, joten tässä työssä ei kuitenkaan käsitelty asioita niin syvältä, kuin mitä asiaa vielä voisi tutkia ja selvittää. Mutta toimeksiantajan palautteen perusteella tiedän tästä kuitenkin olevan apua Scandicin jätehuollon kehittämiseen ja se olikin pohjimmiltaan työn tarkoitus.

LÄHTEET

Bröckl, M., Kiuru, H., Heads, S., Kämäräinen, K., Patronen, J., Luoma-aho, K., Armila, N., Sipilä, E. & Semkin, N. (2021). Jätteenpolton kiertotalous- ja ilmasto vaikutuksiin vaikuttaminen eri ohjauskeinoin. Valtioneuvoston kanslia.

<http://www.urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-093-6>

BusinessFinland. (2022). Haettu 12.2.2022 osoitteesta <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/matkailun-edistaminen/vastuullisuus/sustainable-travel-finland>

Elinkeinoelämän keskusliitto. (2022). Haettu 20.1.2022 osoitteesta <https://ek.fi/ta-voitteemme/vastuullisuus/>

Elinkeinoelämän keskusliitto. (2022). Vastuullisuuden suunnannäyttäjät. Käytännön työkaluja ja esimerkkejä yritysvastuun johtamiseen. Haettu 20.1.2022 osoitteesta https://ek.fi/wp-content/uploads/EK_Vastuullisuusjulkaisu_final_net_11.9.2019.pdf

Esmiley. (2022). Foodwaste. Haettu 12.2.2022 osoitteesta <https://www.esmiley.fi/foodwaste>

Eur-Lex: n www-sivut. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/851, annettu 30 päivänä toukokuuta 2018, jätteistä annetun direktiivin 2008/98/EY muuttamisesta. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018L0851&from=FI>

Eurooppa-neuvosto. (2022). Haettu 7.1.2022 osoitteesta <https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/food-losses-waste/>

HE 40/2021. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi jätelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2021/20210040>

Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY. (2022). Haettu 13.1.2022 osoitteesta <https://www.hsy.fi/jatteet-ja-kierratys/>

Jätelaki 646/2011. Haettu 11.1.2022 osoitteesta www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110646

KKO 2010:34. <https://www.finlex.fi/fi/oikeus/kko/kko/2010/20100034>

Kokko, H. (11.2.2022). Scandic Hotelsin hankintakoordinaattori ja vastuullisuusasiantuntija, Henna Kokon, videohaastattelu.

Kymenlaakson jäte. (2022). Haettu 27.3.2022 osoitteesta <https://www.kymenlaaksonjate.fi/ymparistokasvatusta-kouluille/lajittelu-ja-jatteiden-hyotykaytto/attachment/etusijajarjestys/>

Laki jätelain muuttamisesta 714/2021. Haettu 20.12.2021 osoitteesta <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210714>

Lassila & Tikanoja. (2022.). Muovimuuvi. Haettu 19.1.2022 osoitteesta <https://tietopankki.lt.fi/muovimuuvi-kysymyksiä-ja-vastauksia>

Lausuntopalvelu.fi. (2022). Haettu 31.1.2022 osoitteesta <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=3e8e4b29-a1e1-4244-b123-62418ac22e6f>

Lindfors, H. (2004). Empiirinen tutkimus oikeustieteessä. Oikeuspoliittinen tutkimuskeskus. <http://hdl.handle.net/10138/152554>

Luonnonvarakeskus. (2022). Haettu 12.2.2022 osoitteesta <https://projects.luke.fi/ruokahavikkiseuranta/>

Molok. 2022. Haettu 17.1.2022 osoitteesta www.molok.com/fi/edut-ja-toimintaperiaate/nostoperusteinen-tyhjennys-lisaa-turvallisuutta

Mustankorkea. (2022). Haettu 19.1.2022 osoitteesta <https://mustankorkea.fi/neuvonta/jatteiden-kasittely-lajitteluohteet/kierratys-lajitteluohteet/kartonki/>

Määttä, T. (2018). Oikeudellisen ajattelun perusteita. University of Eastern Finland 2018. https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/19712/urn_isbn_978-952-61-2853-5.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Nieminen, K. & Lähteenmäki, N. (2021.) Empiirinen oikeustutkimus. Gaudeamus.

Päivittäistavarakauppa ry. (2022). Haettu 12.2.2022 osoitteesta <https://www.pty.fi/rakastajokamuraa/>

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelma 10.12.2019. Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161931/VN_2019_31.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Remeo Oy. (2022a). Haettu 29.1.2022 osoitteesta <https://remeo.fi/kiertotalous/tulevaisuuden-kierratyslaitos/>

Remeo Oy. (2022b). Scandic Hotelsin ympäristöraportointi [tietoaaineisto]. Aineisto vain sisäisessä käytössä. <https://raportointi.remeo.fi>

ResQ-Club. (2022). Haettu 12.2.2022 osoitteesta <https://www.resq-club.com/fi/>

Scandic Hotels. (2022). Haettu 27.1.2022 osoitteesta <https://www.scandichotels.fi/koe-scandic/kestava-kehitys-ja-vastuullisuus/>

Sitra. (2022). Haettu 14.1.2022 osoitteesta www.sitra.fi/caset/rester-on-suomen-ensimmäinen-suuren-mittakaavan-tekstiilinkierratyslaitos-haluamme-mullistaa-teollisuuden-tekstiilien-raaka-aineet/

Stena Recycling. (2022). Haettu 17.1.2022 osoitteesta <https://www.stenarecycling.fi>

Suomen Uusiomuovi Oy. (2022). Haettu 19.1.2022 osoitteesta https://www.uusio-muovi.fi/fin/yritykselle/kierratyskelpoinen_muovipakkaus/parempaa_pakkaussuunnittelua/

Suomen uusioraaka-aineliitto Oy. (2022). Kiertohelmiä-oppimateriaali. https://uusioraaka-aineliitto.fi/wp-content/uploads/2021/09/Kiertohelmia_opetusmateriaali_26.8_High_Quality.pdf

Työterveyslaitos. (2022). Haettu 6.3.2022 osoitteesta <https://www.ttl.fi/oppimateriaalit/johdetaan-tyokyky-mikroyrityksissa/tyoturvallisuus>

Työturvallisuuslaki 738/2002. Haettu 17.1.2022 osoitteesta www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738#L1P2

Valtioneuvosto. (2021). Uusi suunta: ehdotus kiertotalouden strategiseksi ohjelmaksi. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-658-7>

Valtioneuvoston asetus pakkauksista ja pakkausjätteistä 518/2014. Haettu 28.1.2022 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20140518#Pidm45237817149200>

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta. (2016). Kiertotalous Suomessa – toimintaympäristö, ohjauskeinot ja mallinnetut vaikutukset vuoteen 2030. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-260-9>

Valtioneuvoston tiedote. (2020). Haettu 20.1.2022 osoitteesta <https://valtioneuvosto.fi/-/1410903/suomalaiset-laiskoja-lajittelemaan-biojätettä-erilliskerayksen-ymparistohyotyja-ei-tunnisteta-1>

Valtioneuvoston asetus jätteistä 978/2021. Haettu 11.1.2022 osoitteesta www.finlex.fi/fi/laki/kokoelma/2021/?_offset=4

Ympäristöministeriö. (2022). Haettu 3.1.2022 osoitteesta <http://ym.fi/ym.fi/-/rakasta-joka-murua-ruokahavikin-vahentaminen-ja-biojätteen-lajittelu-kunniin-kaupassa-ja-kotona>

Ympäristöministeriö. (2018). Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2023. Kierrätyksestä kiertotalouteen. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-4774-6>

Ympäristöministeriö. (2022). Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2027. Haettu 27.3.2022 osoitteesta [https://ym.fi/documents/1410903/42733297/Valtakunnallinen+jätesuunnitelma+vuoteen+2027+\(1\).pdf/5dcee367-4ea3-1298-8f30-81d35e90eb18/Valtakunnallinen+jätesuunnitelma+vuoteen+2027+\(1\).pdf?t=1647495644198](https://ym.fi/documents/1410903/42733297/Valtakunnallinen+jätesuunnitelma+vuoteen+2027+(1).pdf/5dcee367-4ea3-1298-8f30-81d35e90eb18/Valtakunnallinen+jätesuunnitelma+vuoteen+2027+(1).pdf?t=1647495644198)

Ympäristöministeriö. (2022). Valtioneuvoston periaatepäätös. Haettu 3.1.2022 osoitteesta <http://Valtioneuvoston+periaatepäätös+8.4.2021+kiertotalouden+strategiasta+ohjelmasta.pdf> (ym.fi)

Yle. (2022). Haettu 17.1.2022 osoitteesta <https://yle.fi/uutiset/3-7807991>